

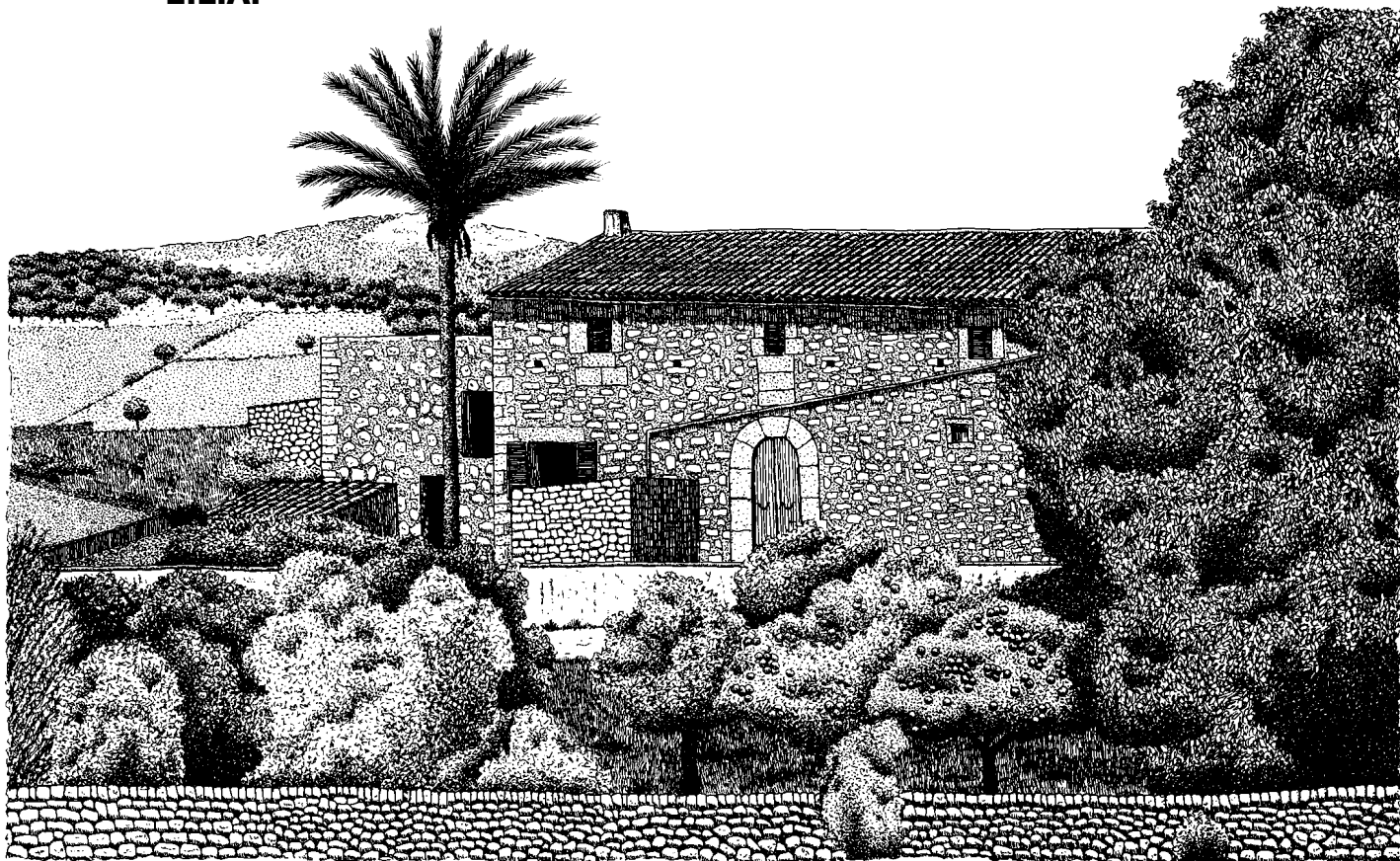

flor de card

Sant Llorenç des Cardassar * Maig del 2006 * núm. 337

- * Notes històriques sobre gitanos i estrangers a Mallorca
- * Ses Tortugues, una finca de la banda de Balafi propietat d'estrangers
- * Entrevista a Mateu Munar, ex-entrenador del Cardassar
- * Dos humoristes a les Vetlades del Molí d'en Bou
- * L'ús de la llengua catalana a IB3 televisió, un estudi de Gabriel Bibiloni
- * Records de la Guerra Civil, per Pedro Galmés
- * El PSM i el Bloc, per Miquel López Crespí
- * Les seccions habituals
 - Església
 - Espipellades
 - Lliçons de coses
 - Tertúlia de cafè
 - Des del meu racó
 - Esports
 - El temps
 - Pàgina infantil
 - Art
 - Demografia
 - Filosofia
 - E.L.A.

Montseriu

Creixement

A diferència del que fins ara havia passat a Sant Llorenç, si pegam un cop d'ull a les foranes dels pobles veïnats veurem que s'ha disparat la construcció de blocs de pisos. Capdepera, Artà, Son Servera i no en parlem de Manacor comencen a estar plens d'edificis per acollir la gran demanda d'habitatge que ha provocat la massiva arribada d'immigrants espanyols i estrangers.

Sant Llorenç, fins ara, sembla que no havia seguit el mateix camí, ja que l'únic bloc de pisos que hi havia era el de la zona del Molí d'en Bou i no va resultar fàcil acabar de vendre tots els apartaments. Això, segons la nostra opinió, en principi no es podia considerar negatiu, ja que si bé és ver que el creixement econòmic de Mallorca se sol mesurar segons el volum del turisme i de la construcció, també ho és que cal preservar alguns indrets de la inevitable massificació que ens envaeix.

Palma i les zones costaneres del sud de l'illa eren, fins ara, els indrets on es concentrava la major part de la construcció, però amb les noves autopistes i autovies sembla segur que el *cinturó-dormitori* de Ciutat -que només s'allunyava alguns quilòmetres de la capital- a partir d'ara s'estendrà de cada vegada més fins als voltants d'Algaida i Montuïri, o per ventura més enfora, conformant el que se sospitava: que d'aquí a poques dècades pràcticament tota Mallorca serà urbana exceptuant la Serra de Tramuntana.

En els tres paràgrafs anteriors surt l'expressió *fins ara* i no és per casualitat, ja que, d'una banda, tenim que a la sortida del poble anant cap a ses Planes s'està construint un nou bloc d'apartaments i tenim notícies que n'hi ha un altre en projecte per aquells mateixos indrets. D'altra banda, segons una informació publicada al Diario de Mallorca del 3 de juny, Sant Llorenç és, darrera Manacor, el poble de la contrada que més vivendes va visar durant l'any 2004, circumstància que pot fer canviar la situació que fins ara s'havia mantingut.

Si a tot això hi afegim que de cada vegada resulta més difícil trobar cases per llogar o vendre dins el poble, haurem de convenir que, prest o tard, Sant Llorenç no serà una excepció en el panorama urbanístic i social de l'illa. De com sapiguem respectar l'entorn i acollir els nous veïns, amb un mestissatge i una multiculturalitat enriquidora però també sense perdre la nostra identitat i el nostre paisatge, dependrà que la nova situació es converteixi en un avantatge o en un problema.

Tenen la paraula els polítics.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Correu electrònic: flordecad@wanadoo.es

Telèfon: 971 569119

Publicitat: Ignasi Umbert: 670 355462

Maig del 2006

Número 337

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació cultural Flor de Card

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

Ignasi Umbert

Col·laboren

Josep Cortès	Montserrat	Portada
	Espipellades	10
	Antoni Pinxo	11
	Tal dia com avui	16
Ramon Rosselló	Història	3
Galmés/Pont	Ses Tortugues	4
Ignasi Umbert	Marcial Maciel	5
	Espòrts	20
	Resultats del Cardassar	31
Pau Quina	Mateu Munar	6
	Més enllà del batiport	28
Guillem Pont	Cavaller i Arpoledas	8
	Lliçons de coses	24
Maria Bel Pont	Biblioteca	11
Plataforma	Transport escolar	12
Gabriel Bibiloni	El català a IB3	13
Plataforma	Més televisió en català	16
Margalida Fiol	Pàgina infantil	18
Antoni Sansó	Karel Appel	19
Bernat Llorer	Bàsquet	20
Nicolau/Simonet	Demografia	21
Crom el Nòrdic	Filosofia	22
Bàrbara Mesquida	Poesia	23
Joan Roig	Tertúlia de cafè	25
Miquel Jordan	E.L.A.	26
Xesc Umbert	El temps de maig	27
Miquel López Crespi	El PSM i el Bloc	29
Pedro Galmés	La Guerra Civil	30
Tomàs Martínez	La lluna	32
Bel Nicolau	Comptabilitat	
	Distribució	

Nota

Els articles apareguts en aquesta revista expressen l'opinió dels seus propis autors.

Notes sobre gitanos i estrangers a Mallorca (II)

Ramon Rosselló

A nivell estatal, sens dubte Maria Helena Sánchez Ortega és l'autora que ofereix més documentació referent als gitanos en el seu llibre publicat a Madrid l'any

1977, titulat *Documentación selecta sobre la situación de los gitanos españoles en el siglo XVIII*, llibre on reproduceix diverses pragmàtiques reials, legislació i informes sobre la societat gitana.

La mateixa autora, en el seu llibre publicat a Madrid l'any 1988, titulat *La Inquisición y los gitanos*, anomena els casos coneguts (per l'autora) referents als gitanos que tingueren topada amb els tribunals de la Inquisició en els distints regnes d'Espanya. Però en el cas de Mallorca no fa cap aportació nova ja que es limita a reproduir els pocs casos esmentats i publicats per Llorenç Pérez, Lleonard Muntaner i Mateu Colom, en el llibre-revista: *El tribunal de la Inquisición en Mallorca. Relaciones de causas de 1578 a 1806* (1986).

Segons la documentació conservada en els nostres arxius, sembla que els primers gitanos arribaren a Mallorca en la segona meitat del segle XVI, procedents de València o de Catalunya.

El mes de novembre de 1596, la dona Sebastiana Maldonado, gitana, muller de Francesc Bustamante, ferrer i gitano, natural de Russafa, de València, de 20 anys d'edat, tingué topada amb el tribunal del Sant Ofici de la Inquisició de Mallorca perquè "*diciendo la buenaventura mezclaba cosas sagradas con profanas supresticiosamente*". Havia d'oïr una missa, en forma de penitent, en la capella del secret del Sant Ofici. (Lorenzo Pérez Martínez, *Relaciones de causas de Fe de la Inquisición de Mallorca*, en "Fontes Rerum Balearium", II 1978, p. 207).

Referent a aquest matrimoni, tal vegada es tracta d'una família establerta a Felanitx, ja que en el llibre de

Baptismes de l'església parroquial (avui conservat a l'Arxiu Diocesà de Mallorca) s'hi va registrar, dia 12 de gener de 1598, el bateig de Francina, filla de Francesc Bustamante i de Sebastiana, gitanos. "*Lo matex die baptizà lo dit Rector una filla per nom Francina Elvira, lo pare Francisco Fustamante, guitano, la mare Sebastiana, també gitana; padrí Miquel Vaquer, padrina Miquela, muller de Gabriel Ballester*".

El mes de desembre de 1598, la dona Francina, muller de Sebastià Maldonado, gitano, natural de la vila de Ledesma, resident en Mallorca, tingué topada amb el tribunal del Sant Ofici de la Inquisició "*porque fue acusada que por sacar dineros decía ciertas oraciones mezclando muchas cosas de superstición que fue calificado de muy sospechoso de pacto expreso o tácito con el demonio*". Havia de fer penitència pública en l'església de Sant Miquel, de Ciutat, i després desterrada del Regne de Mallorca perpètuament. (Pérez, id, p. 213).

Dia 22 de juny de 1606, la dona Catalina Maldonado, gitana valenciana, natural de Russafa, de 18 anys d'edat, cristiana de natura, tingué la primera audiència davant el tribunal de la Inquisició de Mallorca. "*Fue testificada por dos testigos contestes mugeres la una mayor y la otra menor de 25 años, que vinieron espontaneamente y dixeron que hablando la dicha gitana a una de las dichas mugeres la dixo que por medio de ciertas palabras y oraciones sabía la ventura de la dicha muger, y que para decir la ventura y se casaría con un moço que la festeaba y servía; la dixo que por fuerza había menester alguna cosa de oro y plata de la dicha muger y la tomó un anillo que traya en un dedo y la pidió una toca y un estadal de cera blanca y dándosele tomó un poco de cera e hizo una pastilla como del tamaño de dos maravedís y la puso en la mano derecha de la dicha muger y sacó del pecho un cañón pequeño en que traya unos palillos muy chicos y delgados y hincó uno dellos en la dicha cera y dixo a la dicha muger que le parecía que no era bien sortada y que*

si aquella cera rodaba sin tocar a ello sería desgraciada y sino rodaba sería dichosa y se casaría antes de un mes con el dicho moço que la festeaba y servía, y que lugo había tomado un poco de agua y con su mano hechaba gotas della sobre la dicha cera y sobre la mano de la dicha muger en forma de cruz, sanctiguándolo y nombrando muchas veces a Nuestro Señor y a Nuestra Señora y a otros sanctos, y que lugo rodó la dicha cera un poco por la dicha mano y que luego la dicha gitana la tomó con el estadal y toca y anillo y dixo que para otro día que pensaba hacer diligencia para que el dicho moço que la festeaba y servía se casase con ella dentro de un mes, tuviese aparejado alguna cosa de oro y plata y unos granos de trigo y otros de sal y agua bendita y pan bendito". La sentència dictà que havia de sortir amb les insígnies de bruixa i desterrada de Mallorca durant tota la seva vida, la qual sentència fou executada dia 4 d'agost del sobredit any 1606.

Isabel Graciana fou una altra gitana, natural d'Inca, que també fou penitenciada el mateix dia, acusada de fer bruixeries supersticioses per motius amorosos. El tribunal de la Inquisició va considerar "*que se debía cargar un poco la mano a estas gitanas por escarmiento a las demás de que suele haber mucho abuso en este Reyno*". (Id, p. 362-364).

El mes de febrer de 1608, el tribunal del Sant Ofici dictava sentència contra Joanot Rosselló, oriünd del poble de Sant Joan però habitador de Felanitx, pastor de bestiar, perquè havia dit que els homes fadrins i viudos no pecaven si tenien relacions carnals amb dones. L'acusació tenia l'origen en una conversa que va mantenir amb dues dones estant en una caseta de certa possessió on es comentà que a Felanitx "*había unas gitanas con las quales trataban carnalmente algunos moços y diciendo las dichas dos mugeres que hacían mal en ir a ellas, el dicho Joanot Rosselló dixo que los moços bien podían ir porque no peccaban en tener quenta carnal con ellas*". (Id, p. 599).

Balafi (Ses Tortugues)

Antònia Galmés i Aina Pont

Aquest mes sortim una mica de la norma que ens vàrem proposar quan començarem a fer aquesta pàgina titulada "enrevoltant Sant Llorenç". En principi decidirem que les cases que havíem de visitar havien de tenir un mínim de 100 anys, i així ha estat fins aquest mes, en què hem decidit visitar una casa dins la zona anomenada Balafi. El fet de no haver parlat de cap casa d'aquest paratge, haver conegut un matrimoni alemany -na Brigitte i en Dieter-, a rel d'una exposició de pintura que ella va fer a la sala d'exposicions de Sa Nostra el mes d'abril i també una convidada molt sincera de part seva perquè coneguèssim on era casa seva, ens va acabar de decidir i dedicar-los la nostra pàgina.

Na Brigitte i en Dieter varen viure

a Alemanya (Düsseldorf) fins l'any 2004, i quan la seva casa de Balafi va estar acabada i ells hagueren acabat la vida laboral a Alemanya es traslladaren a viure al nostre terme. En Dieter és jutge i feia feina a un Tribunal Regional de Düsseldorf i na Brigitte es dedicava a l'ensenyança secundària, ja que va estudiar Filologia Germànica i Ciències de l'Art. L'afició per la pintura li ve de quan era nina, però la seva primera exposició no va ser fins l'any 1991 a Düsseldorf. A part de Alemanya també

ha exposat la seva obra a Mallorca, concretament a Son Servera, Artà i Sant Llorenç. Va ampliar els seus estudis d'art als EEUU, a l'School of the Art Institute de Chicago, amb Michiko Itatani i també al sud de França amb Arthur Langlet, deixeble de Leger. Es sòcia de l'associació d'artistes de Düsseldorf "Malkasten".

L'any 1961 en Dieter va anar a Formentera a estudiar Filosofia durant tres mesos i els tres anys següents va repetir aquesta estada a la petita illa els mateixos mesos. Després d'uns anys va recórrer la península amb tren, i més endavant anaren de vacances a Formentera, durant aquests dies feren la volta a Mallorca amb un veler, va esser quan conegueren Mallorca per primera vegada, per tant ja fa molts d'anys que coneixen la nostra terra.

Va passar el temps i decidiren comprar una finca fora d'Alemanya. Dubtaven entre Mallorca i el sud de França, anaren de vacances a les Illes Canàries i va esser durant el vol de tornada a casa seva quan es decidiren que per tenir la platja i la muntanya a prop havien de triar Mallorca. No tenien preferència per cap poble o zona concreta però l'anunci a una revista alemanya de la venda de dues quarterades a Balafi de Sant Llorenç des Cardassar

va fer que anassin a agafar un billet el mateix dia i visitar aquesta zona. Una vegada haver vist la finca, comprovat que eren dues quarterades, (era el que necessitaven per construir-hi) decidiren comprar-la i ja fa més d'un any que viuen a la seva casa de Balafi. Com que a la finca hi havia tortugues i sempre en veien qualcuna, decidiren que, a part de Balafi, la finca també es diria "Ses Tortugues".

La construcció de la casa és ma-

llorquina, han utilitzat materials antics i vells, com són bigues i maresos; les finestres són petites i les parets de pedra, està ben integrada dins el paisatge i hem de dir que han respectat molt l'arquitectura mallorquina.

Na Brigitte hi té el seu estudi i una petita sala per mostrar la seva obra, els defores de la casa tenen uns quants reconets ben agradables, tant la zona de la piscina, com la terrassa i l'entrada.

Na Brigitte s'entreté amb la seva pintura i la casa i en Dieter amb el jardí i els arbres, han respectat tots els arbres que hi havia i n'han sembrat de nous. En Dieter a l'estiu cull les ametlles com un mallorquí més i està encantat amb les figueres, vol aprendre a con-

servar les figues i fer confitures, tenen amics alemanys però encara no en tenen gaire al poble i us asseguram que es mereixen tenir-ne perquè són molt agradables.

Brigitte, Dieter, per qualsevol cosa, ja sabeu on trobar-nos. Salut.

www.brigitte-e-dengler.de
971 826751 i 676 890682

Marcial Maciel, sacerdot i fundador dels Legionaris de Crist, és castigat pel Papa i apartat de les activitats públiques del seu ministeri

Poc abans que morís el Papa Joan Pau II, en aquesta mateixa revista parlàvem d'alguns dels abusos sexuals que s'han comès, i es cometen, en el si de l'Església Catòlica, i també possiblement en altres religions. Alguns lectors ens varen expressar el seu rebuig per l'article, adduint que no era possible que gent que representava Déu pogués fer aquestes coses; no sé si ho deien perquè realment ho creien així o feien es colló i es giraven a l'altra part i feien de no tèmer-se'n.

Però vet-aquí que el passat dia

20 de maig tots el mitjans de comunicació es fan ressò de l'anunci que fa el Vaticà sobre els càstigs que Benet XVI dóna al fundador del Legionaris de Crist -possiblement la branca més dretana del catolicisme-, Marcial Maciel, per les acusacions d'abusos sexuals a seminaristes de la congregació per ell fundada, apartant-lo del ministeri sacerdotal públic.

Aquesta notícia, per una part ens alegra, perquè ens demostra que el Papa Benet XVI no és Joan Pau II i quasi la majoria dels seus predecessors, que quan tenien coneixement de fets com aquest es limitaven a canviar de parròquia el responsable. Benet XVI, com ja havia anunciat, pareix que vol tallar d'arrel aquestes coses i que els feligresos en tinguin coneixement i que vagin alerta, en lloc d'amagar els casos perquè aquests sacerdots segueixin obrant d'aquesta manera.

Això no vol dir que estigui en

contra dels homosexuals, més bé el contrari: tota persona té el seu dret a manifestar-se i a tenir l'opció sexual que més li agradi, sempre que no suposi obligar altres persones a tenir les mateixes opcions. Però el que és inacceptable és que persones amb l'autoritat que el sacrament sacerdotal els ha revestit puguin abusar de joves que, pel que representen aquestes persones, callen una vegada i una altra, sense que aquests fets surtin a llum, i quan ho fan, molts d'aquest joves ja han perdut la fe. Per tant, cal alegrar-nos de la nova actitud que en aquest aspecte ha tingut, i pareix que tindrà, el Papa Benet XVI. Era hora que la nostra Església comencés a obrir armaris i que els fidels sapiguem qui són els hipòcrites que damunt les trones prediquen una cosa i dins les sagristies, o Déu sap on, en fan una altra.

Ignasi Umbert

Mateu Munar, ex-entrenador del Cardassar

Pau Quina

A continuació us presentam l'entrevista que ens dedicà en Mateu Munar després d'haver anunciat que abandonaria la disciplina del Cardassar. Però abans d'entrar-hi de ple, seria aconsellable fer un repàs a la seva llarga trajectòria esportiva. D'en Mateu cal destacar la seva etapa com a jugador del Manacor, equip en el qual debutà a Tercera Divisió amb només quinze anys. Desgraciadament, es lesionà greument un genoll i les seves perspectives de futur es veren un poc truncades. De totes maneres, arribà a jugar en diferents equips de les rodalies, com ara l'Artà, el Margalidà, el Felanitx o el mateix Cardassar. Una vegada retirat, inicià una nova etapa com a entrenador. Va estar cinc anys dirigint el futbol base de Sant Llorenç i sis al capdavant dels menuts de Manacor. Després d'aquestes grates experiències decidí fer el bot a les categories superiors i és quan aconseguí entrenar a l'elit el Manacor i el Cardassar. Ara ha donat per acabar una etapa al Cardassar realment bona (deixar l'equip entre els deu primers de Preferent durant dos anys no està gens malament, sobretot si tenim en compte que els jugadors no cobren i que la majoria són del terme municipal).

Estàs content amb la temporada realitzada o esperaves fer lligueta d'ascens?

Estic content perquè el nostre objectiu sempre és quedar el més endavant possible i hem quedat en una molt bona posició. A més, cal tenir en compte les nombroses baixes que hem tengut. Al final pens que les expectatives s'han complert.

Vols dir que l'objectiu de la

temporada no era fer lligueta?

No, el nostre objectiu senzillament era quedar el més amunt possible i, si es podia jugar la lligueta, es jugava. Però no era una obligació. L'obligació era mantenir la categoria, però és clar que tot el que vingués després era benvingut.

Durant una temporada sempre hi ha moments difícils i el Cardassar no n'ha estat una excepció. Ens podries dir quin ha estat realment el moment més mal de travesar?

Jo crec que va ser els mesos de novembre i desembre, durant els quals vam tenir molts de lesionats i vam haver de recórrer a molts de jugadors juvenils. Es van lesionar jugadors importants com en Joan Riera, en Joan Llinàs, en Juanillo, en Toni Soler, en Miquel Sancho... mig equip quasi.

I en qualcun d'aquests moments difícils vas pensar a dimitir?

No. Jo sóc un entrenador que mai pensa a dimitir. Dels jugadors que tenc, intent treure el màxim profit possible i res més. De fet, ni tan sols vaig demanar cap reforç a la directiva quan vam patir aquesta plaga de lesions.

L'equip no ha acusat certa irregularitat?

Sí, però això és una cosa que sempre passa als equips de futbol. A més, repeteixo que hem tengut moltes lesions que, vulguis o no, afecten la marxa de l'equip.

Al final l'equip va estar a punt de classificar-se per a la lligueta d'ascens, però un final de temporada nefast ho va impedir. Què penses que ha faltat per aconseguir-ho?

Jo pens que l'equip no estava a punt per fer aquests partits tan decisius, ja que els mesos de novembre i desembre és quan els equips es posen físicament a punt per aguantar l'abril i el maig, i nosaltres no vam poder fer-ho perquè teníem una plaga de lesions. De fet, érem dotze o tretze a cada entrenament. I això ens ha afectat en el tram final de lliga.

I no has trobat a faltar més

encert davant porteria?

La falta de gol sempre és una tara que ha tengut el Cardassar i enguany no ha estat una excepció. El que més greu em sap d'això és que per aquest motiu ens ha costat molt guanyar partits dins ca nostra. De fet, el meu objectiu enguany era guanyar més partits en es Moleter i no ha estat possible. És una petita espina que no m'he pogut llevar.

Molts han criticat el teu sistema de rotacions en una categoria com Preferent. Com el justificaries?

La veritat és que l'any passat vaig fer moltes rotacions, però enguany quasi no n'he pogut fer a causa de les lesions o de jugadors que eren de viatge.

Un dels casos més sorprenents, vist des de fora, va ser el d'en Joan Sancho, ja que va fitxar i després d'un mes ja se'n tornava anar. Com s'explica això?

Perquè se'n va anar no ho sé - crec que per motius laborals- però el que sí sé és que em va saber molt de greu la seva marxa, ja que els jugadors joves aprenien molt devora ell. És un gran jugador que organitza molt bé l'equip, dóna ànims, té un caràcter guanyador... realment la seva marxa va ser un cop dur.

Hi ha hagut molts joves del futbol base que han jugat durant la temporada. Ets un entrenador que sempre aposta pel planter?

És clar que els jugadors joves no poden jugar sempre de titulars, però sí és necessari que agafin minuts. Això és com una cadena: si els joves de l'equip participen durant la temporada, els jugadors de les categories inferiors juguen amb més il·lusió perquè veuen possible fer el bot algun dia.

Respecte al futbol base del Cardassar, els presagies un bon futur?

Sí. Tots els joves de l'equip m'han assegurat que l'any que ve continuaran jugant i els dos o tres joves que puguen de categoria apunten bones maneres, encara que cal tenir en compte que no

és el mateix jugar amb gent de la teva edat que fer-ho amb majors. A vegades el bot és dur. De totes maneres, el futur apunta bé.

De tots els jugadors del planter, quins tan sorprèn més gratament?

Jo diria que els dos fitxatges que vam fer per suplir les baixes de l'any passat: en Sion i en Miquel Miquel. I dels joves, destacaria en Torreblanca, que ha demostrat ser un gran xutador de faltes.

I de la mateixa manera, qui no ha complert amb les expectatives que tu t'havies creat?

Possiblement aquests jugadors que han anat tant de viatge, perquè, encara que no cobris, quan et compromets amb algun equip has de ser més seriós.

I de la directiva n'estàs satisfet?

Sí, sí. Sempre n'hi haurà alguns que t'aniran més a favor i altres que no, però això és normal. En general, no em puc queixar.

EL FUTUR

Ja sabem que marxés. Ara falta saber-ne els motius.

Ja fa cinc anys que entrén aquí, durant els quals he estat coordinador,

he entrenat a Tercera, el futbol base, i finalment a Preferent. Fa bastant de temps, idò, que som per aquí i, tant per mi com per als jugadors, és beneficiós que marxi. Es pot dir que ha acabat un cicle.

I a darrere tot això no hi ha cap oferta de cara a l'any que ve?

No, tot el contrari. L'únic equip que m'ha fet una oferta ha estat el Cardassar, el qual em va demanar per continuar un any més i jo vaig contestar que no, perquè, com he dit abans, consider que ha acabat un cicle.

Però deus tenir algun pla de futur?

La meva intenció és entrenar a Regional, a Tercera o, fins i tot, als Juvenils, ja que això d'al·lots ja és una etapa que he experimentat i, per ara, no m'interessa tornar-hi. Però oferta en concret no en tenc ni una.

I sense tu creus que l'equip funcionarà igual?

Sense cap tipus de dubte. Amb mi o sense mi els jugadors sempre donaran el màxim i l'entrenador que vengui els sabrà treure profit. Fins i tot esper que millorin el paper que hem fet enguany.

I de les dues temporades amb què et quedaries com a record més grat?

Amb la lligueta de l'any passat.

I com a record més ingrát?

Amb els arbitratges, tant d'enguany com de l'any passat, però sobretot de l'any passat durant la lligueta d'ascens, ja que ens van perjudicar molt.

Per acabar, voldries afegir res més?

Sí. Voldria destacar la feina que ha fet en "Gento" durant aquests dos anys en què m'ha ajudat a dur l'equip. Sense ell, les coses no haguessin anat tan bé.

I fins aquí hem arribat estimats lectors. En una altra ocasió ja publicarem una altra entrevista d'algun personatge de l'esport llorençí. Des d'aquí volem acomiadar en Mateu Munar i desitjar-li sort en el seu futur equip.

FONTANERIA

JOAN MIQUEL

C/ Verge Trobada, 46. - Mobil 636089861
07530 SANT LLORENÇ

En Pep Cavaller i en Luis Arboledas en es Molí d'en Bou

a.- Introducció

Felip: Jo trob que hauriem de fer una vetlada d'humor. Encara no n'hem feta cap.

Jo: En conec un que ho podria fer bé, es qui fa lo des Club des Diari de Mallorca, parlaré amb ell.

(Telèfon): Pep, mira cada dos mesos feim una vetlada en es Molí de'n Bou i hem pensat que si volguéssiu venir sense cobrar res, podríem fer una vetlada d'humor amb voltros. No es tracta de fer res d'especial, repetir allò que ja feis en es diari

Pep: Ah! Bé pot estar bé. Per jo cap inconvenient, en parlaré amb en Lluís...

- I per quan seria això?

Jo.- En divendres, pots triar pel març o a principis de maig...

Pep.- Uei!, no ara pes març no som per aquí, setmana blanca..., haurà de ser pes maig.

- Sí, anirà bé, a finals d'abril en parlaré"

(Passa temps, amb en Pep ens uneix una coneixença una mica singular: treballam a la mateixa empresa, vam compartir, fa anys, currolles relatives a processos de qualitat. I la seva esposa, na Joana, llavors joveíssima metgessa de son Dureta, ens ajudà emocionalment i animava a afrontar amb normalitat el problema de salut de na Constança.)

Jo.- Qui és es teu company?

Pep- En Lluís? És metge, casat amb una regidora de s'Ajuntament de Palma. Te'n recordes d'Ossifar, idò era un dels seus components

...

Jo.- Pep, com vos anirà dia 5 de maig

Pep.- Be, d'entrada cap problema. Ja concretarem

...

Jo.- Pep dia 5 i ha sa torrada a son Carrió. Ho hauríem de canviar, com anirà dia 19? Quants en vendreu?

Pep.- Et dic coses

- Cap problema. Ens vendrem quatre.

Hem vist un ranking de restaurants i està bé això!

- On mos veim? I a quina hora?

Jo.- Mos porem veure devers les nou en el mateix restaurant

(Tenc un retall a l'agenda per recordar-me'n: una fotografia d'en Pep (el micro de bolla sembla una perilla) i en Lluís ambdós de front obert, amb entrades, sota un títol bel il·lustratiu: "Club de l'humor. Cròniques d'actualitat terapèutiques. Reflexions extraordinàries de

dos ordinaris i a l'inrevés"

(Uei. Hauré de preparar una mica de presentació.

Veiam que diu el Google "Pep Cavaller", res. "Luis Arboleda" un caramull de coses de per devers Bolívia... "Luis Arboledas", ara sí... Madrileny. Metge d'empresa (2003), presenta xerrades com "Diferentes perspectives sobre el acoso moral.

Cofundador d'Ossifar -el recordau?, la casetadellucmajó-. Set discos d'ironia revulsiva

Membre del comitè local de Palma-Ponent del PSOE. Responsable de la secretaria d'Innovació.

En un article que vaig poder ulla posava 9 exemples que qüestionaven, de forma argumentada, la contundència de la llei en relació a les còpies pirates de CD's.

Dits al teclat i... el de sempre: agraïments, gent desinteressada i socialment compromesa, visions de la rea-

litat, interpretacions... res no és casual... i altres idees.

Au a mamar! Sempre don voltes al mateix. He de fer una cosa diferent!

Mir la revista. Aquest mes fa sis anys que vam començar. Trenta-dues o tres xerrades... començ a redactar això que he llegit

b.- Entrevista (virtual)

Com se vos va passar pel cap de fer un suposat telediari informal?

D'informal res. És s'únic telediari que s'hauria de fer. Ets altres sí que ho són d'informals. Domés diuen mentides.

Quines motivacions hi ha al darrera?

Riure, riure... i també riure.

Com va arribar l'aparellament?

Quan mos varem conèixer varem intentar tenir una relació més sexual, però no mos va agradar molt... Mos agradaven més ses dones. De fet, és lo únic que mos agrada. Això i dir dolls.

Com vos repartiu els rols?

Bé. En Pep s'ha quedat amb so Rolls i en Luis amb so Bentley.

Que aporta cada un de vosaltres?

Lluís aporta fonamentalment es cabells. I queden pocs. Pep és un home amb molt de crèdit, tothom ho sap això.

Per què treballau en el CLUB DM i no a la biblioteca de Son Gotleu?

Perquè són els que mos ho varen proposar, coincidint amb la caiguda de ses torres bessones de Nova York. N'Acebes mos va informar secretament que havia estat ETA, naturalment.

Però en cinc anys no mos ho ha proposat ningú més. Bé, va haver una televisió que va gravar una de les actuacions per posar-la un vespre, però varen pensar que no, que hi havia subvencions que igual desapareixien. I és que a noltros mos agrada dir-li al pa Francesc i al vi Bieleit.

Què vos ho passau de conya quan ho preparau, ja es veu. Contau-nos alguna anècdota.

Qualque vegada ha comparegut en es club alguna persona amb la qual mos ficàvem, havent de canviar en es darrer moment les frases en les que mos ficàvem amb la seva vida sexual que, però una altra banda, era molt més sana que la seva activitat pública.

Com ho preparau?

Asseguts davant una taula, tres ordinadors, una botella de whisky i, de vegades, rom.

Quin temps empleau?

En s'hivern empleam un temps més fred que en s'estiu.

Seguiu un guió molt detallat... per què?

Per que no tenim memòria. Què havies demanat?

Quin procés de selecció de notícies teniu?

Al principi érem molt escrupolosos, ara ha arribat es moment en què tot mos fa gràcia. En Matas, na Munar, n'Antich, els pesemeros, en Grosske són molt millors que noltros i qualsevol, en obrir sa boca ja estan diguent dois. Si explotassin la seva vis còmica segur que guanyarien ets doblers menys sospitament.

Com triau els personatges a imitar i per què?

En funció de què hagin estat notícies darrerament. Excepte n'Antich, que sempre diu lo mateix i que si haguessin d'esperar que fos notícia no sortiria mai.

Quins són els vostres mestres (ei!, respostes individuals!)

A n'en Pep el va inspirar molt el seu cap de recursos humans, un tal Pont. A n'en Luis, el hermano Patrocinio, dels Maristes de Chamberí.

Què esperau aconseguir amb les vostres paròdies?

En cinc anys hem aconseguit una senalla amb productes de la terra, amb aquest ritme calculam que en 20 o 25 anys més mos regalaran un jamón.

Feis humor, critica àcida, comentaris irònics...?

Feim humor irònic àcid. O, des d'un punt de vista més químic, en lloc de còmic, feim un àcid irònic, de pH molt baix.

Us heu plantejat alguna vegada anar més enllà?

No, haver anat fins a Sant Llorenç omple ses nostres expectatives. Mai ho hauríem pensat. És més, si no mos haguessin convidat mos hauríem perdut aquest fantàstic circuit desdoblant de tot terreny que mos ha regalat na Maria Antònia entre Palma i Sant Llorenç.

Vareu "tocar" en Berlusconi però no en Busch; el Rei, però no el Papa...

Si es tracta de tocar, cap d'aquest mos agrada massa. An el Papa i an en Bush els hem palpat moltes vegades, i a tants d'altres: Fidel, Chirac, Franco, Clinton, Bin Laden, i, naturalment, a tot es ramat local i nacional.

N'Antich i na Maria Antònia però no en Matas, Matas... per què?

És que mos estam fent del PP. Amb una senalla cada cinc anys no mos dóna per alimentar els nostres fills. Així que, Visca el Portland, la grava i la tonteria!

c.- Just abans de sopar

LUIS

Mira Pep, vamos a dejar de culear por el jardín por que nos va a ir más justo que la piel de la nariz para colgarnos de hora, que mañana hemos de hacer cuatro números grandes antes de decir: Ahora soy por el mundo!

PEP

iY que no lo es guapo esto! Que le dije a Maria, ven aquí que te rebenaré, y me dio con cucharilla. En el fondo, me sabe grave porque a menudo pierdo el conejo, aunque, ¿qué tiene más?, ahora ya bailamos. Y es que si no vas vivo, sabrás lo que es bueno.

LUIS

Tú eres un poca vergüenza. Así no vamos ni con ruedas, y a mí no me harás pasar por ojo por que esto son ochos, nueves y cartas que no ligan. Que esto que tú quieres hacer es como hacer rayas en el agua y además hace pardal...

PEP

A mí lo que me gusta es tomar la fresca, y ya puedes pegar saltos que nos vamos mañana horabaja.

LUIS

iNinguna como ésta! ¡Esto es buscar a María por la cocina! Mira qué te dic: Voy fuerte...

PEP

Ahora estás mezclando huevos con caracoles, porque yo sí que estoy más encendido que un misto. Y eso, que lo sepas, no lo haremos hasta después de cabeza de año.

LUIS

Me parece que estamos haciendo los huevos al suelo y estamos pasando la arada delante del buey. Y tú que me decías que tenía el ombligo para arriba... Lo que eres es un bolsas...

PEP

El mundo hará un trueno y yo tengo un hambre que me levanta porque me has hecho hacer el hígado por la boca y no tienes dos dedos de frente.

LUIS

Déjame que voy a hacer sábado, que tú eres un manos agujereadas que nunca harás un huevo de dos rojos... Y hablando de huevos, vamos a cenar que estos señores deben estar hasta los mismos y deben de tener gana.

Guillem Pont

Espipellades

Josep Cortès

Aquella baronesa que té nom de galina -Tita, Tita...- està tota indignada perquè volen tallar uns arbres des passeig del Prado, i jo trob que té tota sa raó del món. Quan feren es museu Thyssen també en tallaren una quarantena, d'arbres, i ella, que diu que no en sabia res, quan se'n va tèmer va plorar com una Magdalena. Deu ser com sa de sa glosa:

"Amparito, la Divina, la que iba por las mañanas al templo para rezar. Ella también gime y llora y el llanto la decolora..., pero se vuelve a pintar".

En Martínez Pujalte i en Zaplana armaren una trifulca de mil dimonis en es Congrés de Diputats perquè es ministre Alonso no volia dimitir, ja que consideraven que era es culpable de què dos militants des PP haguessin estat **tres hores** a una comissaria, acusats d'haver agredit en Bono a una manifestació contra es terrorisme.

Lo que no he vist encara és que hagin presentat cap petició per a què dimiteixi en Bush, que manté retinguts sense judici un caramull de persones a Guantánamo des de fa una bona partida d'anys, i en condicions molts pitjors que es dos des PP.

O són més importants es seus que es musulmans? O no són persones, també?

S'altre dia vaig sentir un comentari per sa ràdio en relació an es referèndum per sa independència de Montenegro, que deia que el considerava un exemple, ja que per canviar es presidents votam, per sebre com hem de gastar es doblers votam, per modificar ses lleis votam... però per canviar ses fronteres gairebé sempre hem de recórrer a ses garrotades o a ses guerres.

I, sense canviar de tema, si tots acceptam sense problemes sa independència des països de l'Est, per què tant d'escàndol amb ses de més aprop? O no tenim dret, noltros, també, a decidir sobre es nostro futur?

Ets americans, en un desinteressat intent per acabar amb so terrorisme internacional, varen desarticlar una important cèdula a Iraq, integrada per una família de dues dotzenes de persones, amb homos, dones, nins, nines i vells, i els mataren a tots. Dissortadament dos futurs terroristes de 10 anys aconseguiren salvar-se fent-se es morts i ara vant dient per tot que ets americans són uns assassins.

Aiximateix són desagrats, aquests punyeteros: els vols salvar i encara t'insulten!

Antoni Caldentey Ramis, *Pinxo*

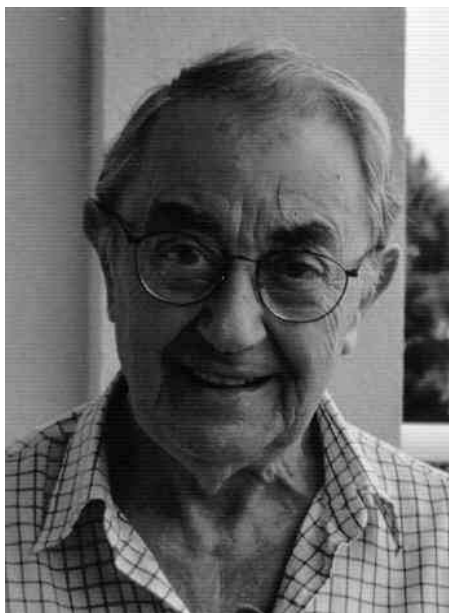
Josep Cortès

El dia 4 de maig va morir a Palma n'Antoni Caldentey, *Pinxo*, a l'edat de 82 anys. Com sigui que, temps enrera, va ocupar un lloc de rellevància dins el món del futbol a Mallorca, vegem el que publicarem al llibre C.D. Cardassar:

"Entre els llorencins que han destacat fora-poble dins el món futbolístic no podem deixar de citar n'Antoni Caldentey, encara que gairebé mai no es posar la camiseta de jugador.

Nascut el 25 de setembre de 1923 va alimentar la seva afecció dins ca seva mateix, ja que Cas Pinxo era el local social del Cardassar, aleshores l'únic entreteniment, juntament amb el cinema, que hi havia en el poble. En aquest casino es respirava un gran ambient esportiu, fins al punt de ja estar subscrits a la revista Mundo Deportivo, i sempre hi va veure pilotes de futbol, pissarres, camisetes... i va sentir les fortes discussions en què els aficionats s'engrescaven. La seva feble complexió física -magre, esblanqueït i poc menjador, surat gairebé únicament amb cafè amb llet i ensaïmades- va influir ferm en son pare per no deixar-lo jugar a futbol ni dedicar-se a l'arbitratge, però no aconseguí apagar el cuquet que el rosegava per dedins. Així, recolzat pel mestre Guillem Galmés, durant uns anys va fer de secretari del club i, una mica d'amagat, arbitrà molts de partits. L'única vegada que jugà a futbol fou el 1943, en un torneig entre quatre equips llorencins: els Juvenils, el Descardazar B, les *Viejas Glorias* i l'Escolar.

L'any 1978, vivint a s'Arenal, va tenir ocasió de relacionar-se amb Miquel Contestí, i quan aquest fou proposat per ocupar la presidència del Mallorca se l'endugué de primer vice-president, atret per les dots organitzatives de n'Antoni. Acceptà l'ofertament en part perquè era un gran seguidor del Mallorca -tenia carnet de soci des de l'any 1962-, i en part per refer-se d'una greu desgràcia familiar (havia perdut un fill a la Índia). Entre ells dos i alguns altres col·laboradors agafaren l'equip quan es trobava a Tercera Divi-

sió, en una situació crítica, i en quatre anys el situaren a Segona-A, moment en què nomenaren n'Antoni gerent del club. Després de mantenir-se dos anys més dins aquesta categoria aconseguiren pujar-lo a la Primera Divisió. El nostre personatge s'encarregaria de la gerència fins el 1985, any en què abandonà el càrrec.

Durant la seva estada en el Mallorca se'n cuidà de la reorganització

de les penyes, revitalitzant, entre d'altres, les de Santa Caterina *Arrabal*, Orient *Can Tomeu*, a la plaça de ses Tortugues, Cala Rajada, Manacor..., i creant-ne de noves: Graderio, Barralet, Son Oliva i moltes més.

El fet de relacionar-se amb els grossos, li va permetre conèixer els dirigents dels altres equips espanyols, ja que va assistir a nombroses reunions de la Federació Nacional de Futbol en representació del seu president. Especialment notables per a ell són les amistats amb Núñez o Cassaus, ja que, a més del Cardassar i el Mallorca, és un gran seguidor del Barça. De fet, col·laborà amb Santiago Coll en la creació de la penya d'aquest equip a Ciutat, a més de ser l'impulsor de la de Sant Llorenç i, recentment, la de Cala Rajada, de la qual n'és president.

A part de tot això fou durant uns anys corresponsal del diari Balears a Sant Llorenç, i gràcies a les seves cròniques esportives hem pogut esbrinar amb exactitud l'estada del Cardassar a la Tercera Divisió. També col·laborà amb l'Almudaina, sempre amb la signatura d'*Amajugui*, pseudònim compost per les inicials del seu nom, el de la seva dona i els dels seus dos fills".

Contacontes a la biblioteca Salvador Galmés

Marieta En Avioneta va aterrar a la Biblioteca Salvador Galmés, el dijous 18 de maig, a les 18 hores.

Després d'haver anunciat l'hora d'arribada, i amb molta puntualitat, va aterrar na Marieta juntament amb la seva avioneta, venia de molt lluny i malgrat estar cansada, ens va contar un bon conte: "*El rei amb orelles de cavall*". La biblioteca estava plena de nins i d'adults, que escoltaren amb entusiasme i silenci.

Una vegada acabat el conte, passaren a la sala gran, per fer un taller sobre el que havien escoltat, va consistir en unes orelles de cavall, que pintaren i després enganxaren, per finalment posar-les damunt el cap.

Una vegada acabat el taller, na Marieta va agafar l'avioneta i va partir cap a un altre lloc, on possiblement també l'esperaven un bon grapat de nins per escoltar algun altre conte.

Maria Bel Pont Riera

El transport escolar, un problema de tots i de totes

* La "PLATAFORMA PER UN TRANSPORT ESCOLAR DE QUALITAT I PÚBLIC AL MUNICIPI DE SANT LLORENÇ DES CARDASSAR" es vol fer conèixer pel fet de reiterar i aconseguir una solució per aquells alumnes de batxillerat i mòduls, residents al terme municipal de Sant Llorenç (Sant Llorenç, Son Carrió, Sa Coma, Cala Millor i S'Illot).

* Aquests alumnes s'han de desplaçar fora del terme, concretament als municipis d'Artà i Manacor, per a cursar aquests estudis i, en no ser obligatòria, l'ensenyança no està subjecta a subvenció de cap tipus per la Conselleria d'Educació i Ciència.

* Que són els propis pares els qui han de transportar de forma individual els seus fills o bé haver d'abonar a una empresa particular (que és imposada, "Aumasa") un import escandalós per poder solventar el tema.

* Una vegada constituïda la Plataforma, i recollides unes mil signatures per reivindicar la tasca promoguda per aquesta, una delegació de la plataforma les va registrar davant l'Ajuntament de Sant Llorenç al Batle.

* La Plataforma es va reunir amb el Batle i la Regidora-Delegada d'Educació i Cultura Dolors Sánchez, a les dependències de l'Ajuntament, amb presència de la premsa per demanar la involucració de l'Ajuntament amb aquesta problemàtica. El Batle va demanar a la Plataforma l'espera d'una

setmana, pel fet de la inauguració del bus llançadera a l'estació de Manacor, per poder així donar solució al problema a través d'aquest servei.

* Vists els itineraris i horaris del servei, que no donen solució al transport dels alumnes, mantinguda l'espera per part de la Plataforma -com es va demanar-, i a la vista de que el Batle no ha fet manifestació de cap tipus, la plataforma ha presentat un escrit davant l'Ajuntament, pel que es demana la inserció de la problemàtica del transport a la propera sessió plenària ordinària.

LLUITA DE LA PLATAFORMA:

- Que ens escoltin, que el problema que fa anys i anys és present dins el nostre municipi, deixi de ser problema per als pares i els alumnes.

- Que el fet de no tenir institut propi d'ensenyança secundària i mòduls obliga tots els pares a abonar un import escandalós i a més a emprar l'empresa "Aumasa" imposada obligatòriament, que no es del tot agradable per als llorencins.

- Que les Administracions, tant Local com Autònoma, presentin un

projecte per a la solució definitiva que aquesta Plataforma planteja.

- L'Ajuntament hauria de ser el més interessat per aconseguir la solució del conflicte, ja que són els joves del municipi, el futur del poble, els qui han de fer front al problema sense cap tipus d'ajuda. Per aquest motiu la Plataforma ha promogut la lluita per així poder acabar definitivament amb la problemàtica.
- L'educació hauria de ser un dret universal i gratuït per a tothom.

Pedro José
i les seves manualitats

carrer des Pou
Sant Llorenç

Salvatore

moda en plata italiana

JOIERIA
IGNASI
MAJOR, 47-SANT LLORENÇ

L'ús de la llengua catalana a IB3 Televisió

Gabriel Bibiloni

1. Aquest report

L'objectiu d'aquest estudi és conèixer el tractament i la qualitat de la llengua catalana a IB3 Televisió, la televisió pública autonòmica gestionada pel Govern de les Illes Balears. Per a això hem enregistrat tota l'emissió d'aquest canal durant una setmana completa (del 6 al 12 de març de 2006), de les 8 del matí fins a l'acabament de les emissions (excloent els programes que s'emeten en repetició durant la nit). Un cop obtingut tot aquest material ha estat analitzat acuradament.

És una iniciativa totalment particular, feta amb la intenció de conèixer i fer conèixer als possibles interessats part de les característiques d'un mitjà de comunicació públic, fet amb els diners de tots els ciutadans, que per això mateix ha de poder ser objecte d'avaluació i de crítica objectiva.

2. La programació

La programació d'una setmana a IB3 Televisió consisteix en els continguts següents (prenem com a referència la setmana estudiada).

Informatius:

- Tres informatius diaris, un el migdia (45 minuts), un el vespre (45 minuts) i un la nit (15 minuts).
- Dos informatius de cap de setmana, un el migdia (40 minuts) i un el vespre (30 minuts).

Actualitat general:

- Un programa de resum de l'actualitat setmanal (Set de notícies, 40 minuts).

Magazins:

- Dos magazins diaris (dies feiners) amb temes d'actualitat, un de matinal (Balears dematí, 75 minuts) i un altre de vespertí (Balears directe, 45 minuts); i un altre, també diari, de contingut més superficial (Tres i més) a la sobretaula, de prop de dues hores.
- Un magazín setmanal (Bona nit, Balears, 90 minuts), amb entrevistes i debats.

Actualitat específica:

- Un programa setmanal d'actualitat agrària (El camp, 30 minuts).
- Un programa setmanal d'actualitat turística (L'Ofre, 45 minuts).
- Un programa setmanal sobre actualitat parlamentària (Parlament, 30 minuts).
- Un programa setmanal sobre les activitats de policies, bombers i cossos similars (Factor humà, 30 minuts).
- Un programa setmanal sobre hípica (Trot, 20 minuts).

Programes d'entrevistes:

- Punt de trobada (90 minuts, setmanal).
- Schwartz & Co. (30 minuts, setmanal), en espanyol.
- Mira lo que hay (45 minuts, setmanal), en espanyol.

Divulgació:

- Un programa diari (dies feiners) de cuina (Sa nostra cuina, 20 minuts) emès el matí i l'horabaixa.
- Un programa setmanal sobre problemes i comportaments personals, amb un psiquiatre convidat (Així és la vida, 60 minuts).
- Un programa setmanal de divulgació de la història de les Illes (Una ullada cap enrere, 30 minuts).
- Un programa d'imatges de les Illes (Balears des de l'aire, 30 minuts).
- Un programa de divulgació sanitària (Salut i força, 60 minuts).

Infantil:

- Dues hores diàries aproximadament de programació infantil (una hora el matí i una altra l'horabaixa), feta de dibuixos animats de producció estrangera doblats al català local i alguns mi-

nispais educatius de producció pròpia). El seu nom és *Mira sa tele*.

Dramàtics:

- Un programa dramàtic de producció pròpia (Vallterra, 30 minuts) ambientat a Mallorca.

Films i sèries:

- 4 sèries d'emissió diària: Magnum, Hércules, La ley de la bahía, Brujas i Xena.
- Tres sèries emeses dos dies per setmana (dissabte i diumenge): Skippy, Las aventuras de Shirley Holmes i Frecuencia 04.
- Tres sèries emeses un dia per setmana (diumenge): Paciencia de ángel, Eyes i Doctor en Alaska.
- (Totes les sèries són de producció estrangera i doblatge espanyol.)
- Durant la setmana analitzada s'han emès 10 llargmetratges, de producció estrangera i doblatge espanyol.

Entreteniment:

- Un concurs de cançó (Nit d'èxits, 30 minuts).
- Un programa d'humor, en espanyol (Encastados de la vida, 60 minuts).

Esports:

- Dos programes setmanals sobre futbol: Temps afegit (50 minuts) i Joc i gols (60 minuts).
- Un programa setmanal d'actualitat esportiva (+ q esports, 30 minuts).
- Durant la setmana analitzada, retransmissió de tres partits de futbol.

Religió:

- Un programa religiós (Eucarística, 45 minuts), amb missa inclosa.

3. Les llengües

IB3 s'ha proclamat sempre una televisió bilingüe. D'acord amb els nostres càlculs, el català ocupa el 57,8% de l'emissió, i el castellà, el 42,2%. Els caps de setmana l'espanyol té una presència sis punts més alta.

Normalment el català és la llengua dels programes de producció pròpia (incloent els encarregats a productores insulars), amb l'excepció de tres programes (l'humorístic *Encastados de la vida*, i els programes d'entrevistes *Swartz & Co.* i *Mira lo que hay*), aquests dos darrers presentats per dos periodis-

tes forans que no parlen català. L'espanyol és la llengua que s'ofereix en els doblatges de tots els films i sèries.

Aquesta situació vulnera greument l'article 28 de la Llei de normalització lingüística, que diu que "El català ha de ser la llengua usual en emissores de ràdio i de televisió i en altres mitjans de comunicació social de titularitat de l'Administració Autònoma o sotmesos a la seva gestió."

Cal dir també que, d'acord amb un conveni signat entre la Generalitat de Catalunya i el Govern de les Illes Balears, IB3 podria tenir accés gratuït a tots els doblatges del fons de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió. Els directius d'IB3 han manifestat reiteradament que aquests doblatges no els interessin.

4. La llengua de la publicitat

La primera dada a destacar és l'escassetat d'anunciant. De dilluns a divendres hem comptat només 19 anunciant, tot i que una part dels anuncis són exhibits reiteradament. El cap de setmana apareixen 9 anunciant més, cosa que fa un total al llarg de la setmana de 28 anunciant.

Vora l'onze per cent de la publicitat procedeix d'anunciant de les Illes Balears, mentre que el 89 per cent restant correspon a campanyes de les grans empreses que actuen en el mercat publicitari espanyol.

El caràcter bilingüe d'IB3, i sobretot la insistència en el missatge bilingüista, ha provocat que la publicitat en aquest canal sigui aclaparadorament en espanyol (el 77,6 per cent de la publicitat –computat en temps– davant el 22,4 per cent en català). Si considerem la publicitat inserida per anunciant de les illes, el català ocupa el 65,7 per cent, i el castellà, el 34,3; però, com s'ha dit, aquesta publicitat a penes representa l'onze per cent del total. Respecte a la publicitat inserida pels anunciant del mercat espanyol, el castellà arriba al 83 per cent, tot i que la immensa majoria d'aquests anuncis disposen d'una versió catalana, que ha estat exhibida per altres canals de televisió com TV3.

5. La pronunciació

Per a mesurar la qualitat de la llengua d'IB3 el primer que cal tenir en compte és la dicció dels locutors. La fonètica és la cara de la llengua, allò que dóna la primera imatge d'aquella als receptors. Separarem tot el personal locutant en diferents apartats:

Entre els presentadors principals de programa sembla que hi ha un empat numèric entre els qui mostren una dicció totalment correcta i aquells que presenten una fonètica amb alguna classe de problema, i, fins i tot, apareix algun cas isolat de pronunciació desastrosa. En general, els presentadors principals dels informatius tenen una pronúncia acceptable.

En un segon apartat tenim els que anomenariem locutors secundaris: col·laboradors d'informatius que llegeixen les seves cròniques, col·laboradors regulars de programes de tipus magazín o semblants i locutors que posen veus en off a diversos programes. Hem identificat i analitzat 90 d'aquestes veus, i podem dir que les que no presenten cap vici de pronunciació, és a dir les que mostren una pronunciació correcta, representen el 40 per cent (36 persones). El 60 per cent restant (54 persones) tenen una pronúncia dolenta o molt dolenta. El defecte de pronunciació més estès és el betacisme (confusió de les articulacions dels sons de b i de v), seguit de la *ela bleada* (articulació d'aquest so a la manera castellana) i el *ieisme* de tipus castellà (articulació de ll com a y consonàntica espanyola). Els locutors amb el vici de la *ela bleada* representen el 60 per cent dels considerats en aquest apartat, i els *ieistes*, al voltant d'un 10 per cent. Altres vicis de dicció, més minoritaris són la no sonorització de les *esses* finals de paraula seguides de mot començat en vocal, l'apitxament de x inicial (*txerrar*), i no manquen alguns casos de *vocalisme xava* (substitució de la vocal neutra per una a clara).

Els actors de programes dramàtics (de fet només n'hi ha un, Vallterra) mostren en general una dicció dolenta o molt dolenta. Només n'és una excepció el personatge principal de la sèrie i alguna altra veu isolada. Els defectes

són els mateixos assenyalats al paràgraf anterior: *ela bleada*, *ieisme*, *betacisme*, *apitxament*, *manca de sonorització de *esses** i algun altre.

En canvi, cal dir que és magnífica la pronúncia dels dobladors de dibuixos animats, cosa que mostra una feina de selecció de dobladors ben feta.

6. Els accents

IB3 Televisió mostra una pluralitat d'accents, tant de les diverses illes com d'altres territoris de parla catalana, cosa que creiem del tot encertat.

7. L'estàndard i les formes dialectals

El segon element que s'ha de considerar és l'adequació de la llengua utilitzada als registres propis dels programes. O, dit més senzillament, l'ús o manca d'ús d'un català ajustat al patró normatiu i estàndard en els moments que aquest és requerit. En relació a aquest punt cal distingir els apartats següents:

a) Els programes de tenor formal, amb text pre-elaborat i llegit en el teleprompter (com els informatius, *L'Ofre*, *Una ullada cap enrere*, *Set de Notícies*, *El Camp i Parlament*) utilitzen un model adequat i correcte.

b) Els presentadors principals de programes de tenor formal però amb contingut lingüístic espontani (és a dir quan aquests presentadors improvisen) no solen utilitzar un model lingüístic adequat, sinó excessivament dialectal, tot i que alguns (pocs) mostren una certa voluntat i un cert esforç per a situar-se en el punt just.

c) Els col·laboradors o locutors secundaris mostren la mateixa pràctica, en general, assenyalada en el punt precedent.

d) L'únic programa clarament informal, que es prestaria a un llenguatge més laxament dialectal, *Encastados de la vida*, es fa en castellà.

e) La publicitat interna de la casa, és a dir els espots de promoció dels programes, són en un llenguatge dialectal completament inadequat. Això és un punt greu, atès que essent llengua formal i no espontània no hi ha cap motiu per a sortir-se del model normatiu.

f) Els diàlegs dels doblatges dels dibuixos animats (els únics doblatges existent en el canal) utilitzen també un model de llengua completament inadequat. Tractant-se d'uns personatges no ubicats en el context cultural balear, tampoc no hi ha cap motiu per a no usar el model normatiu i fer un doblatge útil per a qualsevol part de la comunitat lingüística.

8. La correcció lingüística

En tercer lloc, pel que fa a qualitat de llengua, consideram la correcció lingüística entesa en el sentit de genuïnitat o absència d'interferències d'altres llengües. Aquí el català d'IB3 és correcte en els programes llegits (informatius i altres) però variable en tots els altres. Pel que fa a programes on el presentador o presentadors no llegeix (improvisa) pensam que, en general, hi ha un nivell de correcció mitjà (hi ha voluntat de no dir castellanismes, tot i que en surten de tant en tant). Amb tot, és preocupant que un petit nombre de presentadors principals de programa facin servir un català absolutament descurat, ple d'incorreccions i amb alguns desbarats estridents. Durant la setmana estudiada hem pogut apuntar errors com els següents, deguts a presentadors principals:

- ens ha coït de sorpresa
- ja la tenim liada
- no comulguen amb les polítiques del Govern
- sa clave és...
- tenc que reconèixer
- altres puestos
- el vaig conèixer a Salsburgo
- s'equipo
- después
- es veteranos
- es sócio
- puestos maravillosos
- estan rebiguent
- tenim que txerrar de carreteres
- s'assumpto
- aquestes fetxes [dates]
- s'once eme [pronunciat sonthe-eme]
- estrat mig [mitjà]
- locals d'alterne
- és un fenómeno
- menos
- iceberg pronunciat itheberg

- deman un aplaus etc.

9. Aspectes sociolingüístics

A part dels aspectes lingüístics (qualitat de la llengua), interessa analitzar-ne altres de sociolingüístics, com el manteniment del català o el pas al castellà quan els entrevistadors s'adrecen a persones monolingües castellano-parlants residents al país. Durant la setmana estudiada hem comptabilitzats 53 casos en què un presentador o entrevistador interpel·lava persones castellano-parlants. En 37 casos (70%) l'entrevistador s'ha adreçat en castellà a l'entrevistat, i només en 16 casos (30%) ha usat el català. Fins i tot hi ha un cas en què el presentador d'un programa de tant en tant es dirigeix al públic en castellà. Aquests comportaments constitueixen una referència molt negativa per als espectadors catalanoparlants i per al procés de normalització lingüística, que necessita models exemplaritzants en els mitjans de comunicació.

Un altre element negatiu és la caracterització de la llengua catalana com a element generador de comicitat que es pot trobar en qualque programa, com *Encastados de la vida*, un programa en espanyol en què el presentador recorre a certes frases en català per a provocar la rialla. La imatge d'un mallorquí parlant en castellà al seu públic i utilitzant el català per a fer riure és l'antítesi de la normalitat i quelcom propi de les èpoques més fosques i patètiques de la denigració del català.

10. Conclusions

IB3 és una televisió bilingüe, en què el català només ocupa una mica més de la meitat del temps d'emissió. D'altra banda, la publicitat en català representa únicament el 22 per cent del total.

Pel que respecta a la qualitat de la llengua utilitzada, si bé els informatius i alguns programes amb un text escrit i llegit són d'una correcció destacable, en general el català d'IB3 presenta molts de dèficits, que es poden resumir en:

-una dicció deficient en la majoria de locutors,

-manca d'ús de la llengua estàndard o normativa en els programes formals amb parla espontània (textos no llegits),

-manca de la llengua normativa en les falques de promoció dels mateixos programes la casa,

-criteris lingüístics erronis en els únics doblatges practicats, els dibuixos animats,

-manca de competència lingüística de bastants professionals, incloent alguns presentadors principals, i, en alguns casos, manca de consciència i voluntat respecte a la qualitat lingüística.

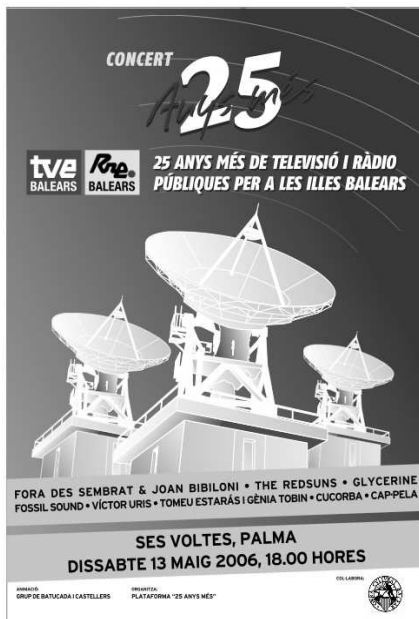
Finalment, s'ha de lamentar l'absència d'una norma clara respecte a l'ús lingüístic amb entrevistats castellano-parlants, i el model negatiu que suposa el fet que la major part del personal adopta el castellà en adreçar-se a aquestes persones.

Telèfons

Aigües Sant Llorenç	838559
Ajuntament	838393
Auditori	587371
Biblioteca	569654
Bombers	085
Camp de futbol	838703
Delegació Son Carrió	569619
Depuradora	810359
Emergències	112
S'Escaleta	838544
Escola	569483
Fems	844372
Funerària Sant Joan	526139
Guàrdia	062
Hospital de Manacor	847000
Policia local	609 637960
Tercera edat	569512
Turisme Sa Coma	810394
Turisme S'Illot	810699
Delegació Turisme	585409
Unitat sanitària	569597
Urgències mèdiques	061

Volem més televisió en llengua catalana

Plataforma

L'any 2004 vam poder celebrar tots junts els 25 ANYS de les emissions del centre territorial de TVE i RNE a les Illes Balears. El 1979, els ciutadants i les ciutadanes de les Illes Balears i Pitiüses vam començar a disposar d'una eina bàsica per a la recuperació i la su-

pervivència de la llengua catalana a les nostres illes: ja podíem escoltar i veure en la nostra pròpia llengua la televisió, el mitjà de comunicació més poderós del segle XX.

Ara, s'ha anunciat un pla de sanejament de RTVE que vol reduir les emissions en llengua catalana de la televisió espanyola. Actualment s'emeten poc més de noranta minuts, una hora i mitja, cinc dies a la setmana. A partir de l'any 2007, el Govern espanyol i la direcció general de RTVE només volen emetre VINT MINUTETS en llengua catalana, cinc dies.

Des de la revista Flor de Card no volem demanar que es mantengui l'hora i mitja de programació diària en català durant cinc dies sinó que **VOLEM MÉS RÀDIO I TELEVISIÓ EN LLENGUA CATALANA**. Els professionals de RTVE a les Illes Balears i Pitiüses han ajudat, al llarg d'aquests més de 25 anys de ràdio i televisió en català, a crear consciència de país mitjançant les diverses informacions que han elaborat sobre la realitat de les diferents illes. Hem

apprès molt un dels altres i no hem de consentir que decisions preses a Madrid perjudiquin la nostra existència com a poble.

La revista Flor de Card s'adhereix a les entitats que formen la PLATAFORMA 25 ANYS MÉS:

- Donam suport a les reivindicacions dels treballadors/res del centre territorial de TVE i RNE a les Illes Balears pel que fa al seu manteniment i impuls.
- Reconeixem la tasca del centre territorial a favor de la normalització lingüística i també com a element cohesionador de la realitat insular de la Comunitat Autònoma.
- Exigim que el Govern espanyol retiri l'actual pla de sanejament proposat per la SEPI i que el nou model de ràdio i televisió pública no es faci a costa dels centres territorials ni dels seus treballadors.
- Demanam al Govern espanyol que doni un impuls decisiu al centre territorial de les Illes Balears ampliant els horaris de programació autonòmica i també l'edició dels informatius

Tal dia com avui

Josep Cortès

ARA FA 90 ANYS (1916)

- * Que Joan Vaquer va dimitir com a secretari de l'Ajuntament. En el seu lloc va esser elegit Pau Morey Pujol.
- * Que Jaume Pasqual, el rector, va demanar permís per fer una nova rectoria.

ARA FA 85 ANYS (1921)

- * Que s'acordà construir el pont de l'estació. La inundació del setembre de 1989, que va afectar tots els torrents del poble, el va esbucar.

ARA FA 70 ANYS (1936)

- * Que es creà el Centre Catòlic.
- * Que es jubilà el secretari Gabriel Carrió. El substituí Lluís Gasull, amb caràcter interí.
- * Que l'Ajuntament va vendre la casa on estaven ubicades les escoles

de Son Carrió.

ARA FA 25 ANYS (1981)

- * Que madò Francesca de Son Violí va complir els 100 anys.
- * Que s'aprovaren els estatuts de l'Associació de Pares d'Alumnes (APA).

* Que va sortir al carrer el segon tom de la Història de Sant Llorenç (segles XVII-XX), de Josep Segura i Salado.

ARA FA 20 ANYS (1986)

- * Que es constituí el primer Consell Escolar.

ARA FA 15 ANYS (1991)

- * Que acabà l'eixamplament del torrent i l'apertura del darrer pont.
- * Que Margalida Fullana guanyà

el campionat de Catalunya de ciclisme *amateur* femení.

- * Que Rafel Umbert ocupà la plaça de rector de Son Carrió.
- * Que se celebraren eleccions municipals, amb els següents resultats: PP 3 regidors; GISC 2; UIM 2; PSM 1; PSOE 1; CDS 1; CB 1.

ARA FA 10 ANYS (1996)

* Que Antoni Sansó va prendre possessió com a Diputat del Parlament de les Illes Balears i del Consell Insular. Es va ocupar de Seveis Generals, Recursos Humans i Patrimoni.

ARA FA 5 ANYS (2001)

- * Que el projecte de Parc de Llevant estava en plena ebullició.
- * Que es va instal·lar gespa artificial al camp de futbol de Sant Llorenç.

Informat a
<http://tib.caib.es>
o al 971.17.77.77

AL LLEVANT DE MALLORCA AMB BUS + TREN ARRIBARÀS VOLANT

La comarca de Manacor s'enforteix amb la unió del tren i l'autobús.

En la línia de millorar el transport públic, el Govern de les Illes Balears impulsa el nou Servei Bus + Tren, que garanteix la comunicació de Manacor amb Palma per mitjà del tren cada dues hores i millora les connexions pels diferents nuclis del Llevant de Mallorca.

L'augment de la flota d'autobusos permetrà incrementar 80 freqüències setmanals de Manacor a Sant Llorenç i 40 a Son Servera, Cala Millor, Cala Bona, Cala Rajada, Capdepera, Artà, Sa coma, S'Illot i Porto Cristo.

**El transport públic s'adapta a tu,
perquè viatjar sigui més ràpid, còmode i segur.**

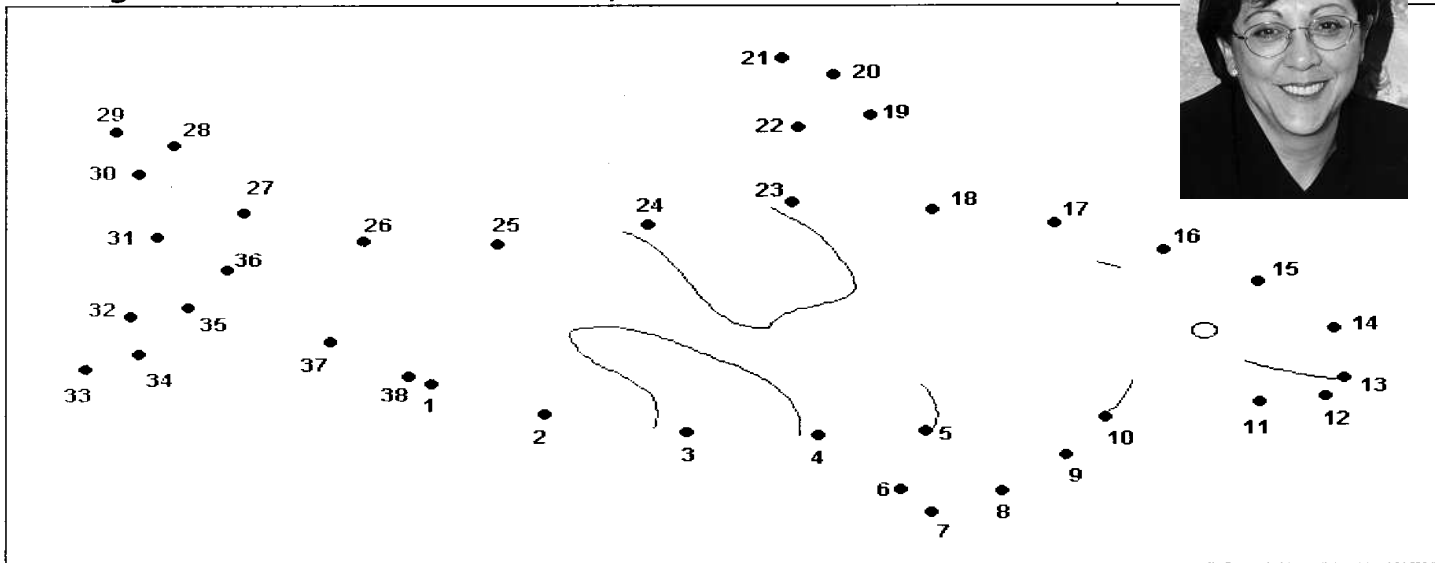
**Govern
de les Illes Balears**

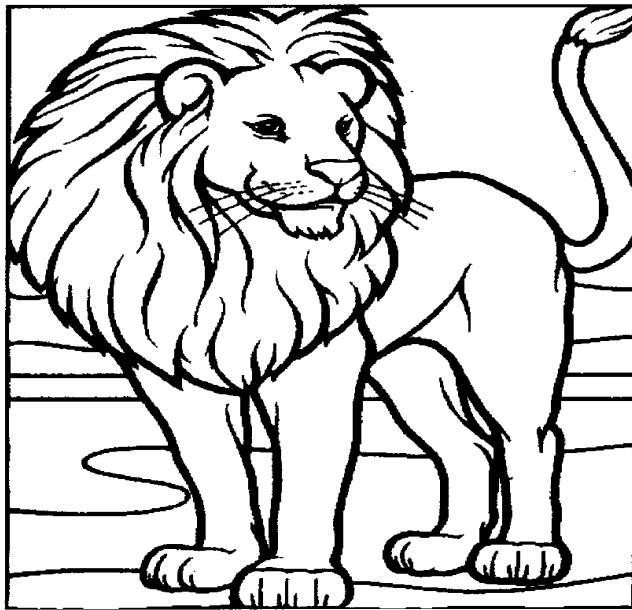
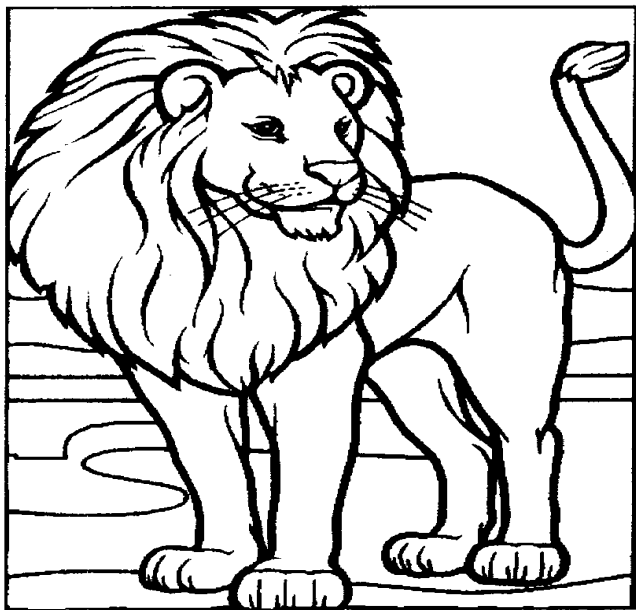
Conselleria d'Obres Públiques, Habitatge i Transports

1.- Segueix els números i veuràs que és:

2.- Troba 7 diferències:

3.- Enigma:

Si en una cursa avances el corredor que va segon, en quina posició et quedes?
I si avances l'últim?

4.- Endevinalla:

Només tinc un any de vida i com més temps va passant, encara que sembli mentida, més petit em vaig tornant.

Solucions al número anterior

2.- Sopa de lletres:

3.- Enigma:

divendres
4.- Endevinalla:
El pet

5.- Encreuat numèric

1	×	4	+	3	=	7
+		+		+		+
4	×	2	-	5	=	3
+		-		-		-
2	+	3	+	4	=	9
=		=		=		=
7	-	3	:	4	=	1

Karel Appel

L'artista gràfic, pintor i escultor abstracte neerlandès Karel Appel, nascut a Amsterdam el 1921, moria a la ciutat suïssa de Zuric el 3 de maig del 2006.

Entre 1940 i 1943 va estudiar pintura a la Rijksacademie d'Amsterdam. El 1946 realitzà la seva primera exposició individual en Groningen i el 1947 fa les seves primeres escultures, pioneres en utilitzar materials rebutjats.

El 1948 ajudà a fundar *Reflex*, el grup experimental d'artistes neerlandesos i belgues del qual sorgí el grup *COBRA*. El nom responia a les primeres lletres de les capitals dels tres països dels quals procedien els artistes que en formaven part: Copenhagen, Brusel·les i Amsterdam. A més d'Appel en formaren part el danès Asgar Jorn i el belga Corneille, que van ser-ne els membres capdavanters. Més tard van unir-s'hi Jean Atlan i Pierre Alechinsky. La seva meta era explotar la lliure expressió de l'inconscient, sense que l'intel·lecte la dirigís ni hi posés impediments.

El grup edità la publicació "*Cobra Revue*", de la qual van sortir vuit números, i unes quinze monografies. Es varen muntar exposicions *COBRA* a Copenhagen (1948), Amsterdam (1949) i Liège (1951), però els seus

membres ben aviat van seguir camins distints i l'any 1951 el grup es va dissoldre.

Durant el període que va pertànyer a *COBRA*, Appel fou dels més enèrgics representants de l'abstracció expressionista, amb la qual cosa s'anticipava a l'informalisme.

L'any 1950 es va traslladar a París i gràcies a l'ajuda del crític Michel Tapié va aconseguir fama internacional. A partir d'aquest moment, participa a les manifestacions artístiques més rellevants de l'època, i acudeix repetidament a les biennals de Venècia i Sao Paulo i a la Documenta de Kassel.

La seva pintura, de línies gruixudes, de pasta espessa i vius colors, tenia el caràcter inquiet i agitat de l'expressionisme nòrdic, més que no pas el classicisme més mesurat dels francesos. A les seves imatges abstractes s'entreveuen màscares, figures animals o de fantasia, sovint considerades plenes de terror i d'ingenuïtat infantil alhora. Se'l considera l'artista

amb més força de la seva generació holandesa.

El 1971 realitzà els primer monuments d'alumini als EUA. Appel ha treballat a París, Nova York i Amsterdam, i ha deixat a totes aquestes ciutats una gran quantitat d'obra.

El 1977 ell mateix va afirmar que havia produït més de deu mil obres, les quals destaquen per la violència dels colors i les formes característiques.

En la seva trajectòria destaquen l'exposició al Palau de Belles Arts de París el 1953, el premi UNESCO a la Biennial de Venècia de 1954, el premi d'art gràfic de la Biennial de Liubliana el 1957 i el premi Guggenheim Internacional el 1960. El 1989 es realitzen importants retrospectives a cinc museus japonesos.

Les seves obres estan incloses en moltes col·leccions públiques.

Antoni Sansó

CARDASSAR**Final de la temporada 2005 - 2006**

El passat dia 14 de maig va finalitzar la temporada 2005-2006, una temporada marcada per una certa irregularitat, ja que hi ha hagut uns períodes en què l'equip pareixia que no trobava el seu punt idoni, i altres que es treien punts de llocs que *avantmatch* pareixien camps de molta dificultat. Però aquesta irregularitat s'ha d'entendre per una sèrie de circumstàncies que a vegades són molt difícils de superar, com podria ésser la quantitat de lesions que al llarg de la temporada han sofert alguns dels jugadors habitualment considerats titulars, arribant, inclús, a haver de convocar tres o quatre juvenils per part del l'entrenador, Mateu Munar per poder confeccionar l'equip.

Tampoc hi ha que oblidar la persecució que han sofert els nostres jugadors per part dels àrbitres de torn, especialment a rel dels incidents ocorreguts durant el partit contra l'Atlètic Balears, amb l'escandalosa actuació de l'àrbitre de l'encontre, senyor Gómez Romero, que va costar al nostre Club i als nostres jugadors un munt de targetes grogues i tres o quatre de vermelles. Naturalment, també hi va haver partits en què l'equip no va estar tan fi com tots els afeccionats hauríem volgut, però això és normal, després del que hem comentat.

Així i tot, l'equip, encara que no ha aconseguit jugar la lligueta d'ascens a Tercera Divisió, durant moltes jornades ha ocupat un lloc a la taula per a jugar-la i ha lluitat fins al final per aconseguir-ho. El partit jugat dins Es Moleter contra el Campos va ésser clau, perquè, si bé l'equip va fer un excel·lent partit, el Campos va dur més sort i, en

el futbol, la sort és una part molt important. Aquest resultat va deixar una mica desanimats els nostres jugadors i els dos darrers partits jugaren una mica desmotivats. Però això no lleva que l'equip no hagi fet una excel·lent temporada; es pot dir que molt parellada a la de l'any passat, si bé amb un poc de mala sort, però si comparem el pressupost que el nostre Club pot disposar amb el dels nostres rivals, algun d'ells proper, ens adonarem que la classificació a la taula no està gens malament. Per tant, cal donar l'enhorabona als jugadors i a l'equip tècnic, encapçalat per en Mateu Munar, en Miguel Galmés *Gento* com a primer i segon entrenador respectivament, en Xisco Olivares com a preparador físic i en Biel Sunyer *Millwaki* com a massatgista. Entre tots han aconseguit que l'equip aconsegui aquesta bona temporada.

En el darrer partit, la Junta Directiva va voler mostrar el seu reconeixement als entrenadors, Miguel Galmés i Mateu Munar, ja que ambdós han decidit, per motius personals i voluntàriament, no seguir lligats al Club la propera temporada. Però que sàpiguen que, si bé la Junta Directiva seguia confiant en ells, no els ha volgut tancar les portes per si hi hagués l'oportunitat de dirigir un altre equip de menys categoria i que seran ben rebuts.

Finalment, cal dir que, una vegada que en el tàndem Mateu Munar - Miquel Galmés comunicués a la Junta Directiva la seva intenció de no seguir, ràpidament la Comissió Esportiva es va posar en marxa per el més aviat possible contractar un nou entrenador i en una setmana es va aconseguir la incorporació per a la propera temporada de l'entrenador gabellí Biel Torres, que tan bona temporada ha fet amb el C.E. Escolar. En Biel comptarà com a segon entrenador d'un home de la casa, com és en Tolo Roig, més conegut com en *Pocholo*. A tot dos els desitgem tota la sort del món, perquè la seva sort també serà la sort del C.D. Cardassar. Fins al mes de setembre, que començarà la propera temporada 2006-2007. Endavant Cardassar!

Ignasi Umbert**BÀSQUET SANT LLORENÇ**

Dins aquets darrer mes de competició els tres equips del club han tingut diferents resultats. Cal destacar que les *sèniors*, fent un final de molta emoció i guanyant els tres darrers partits, han aconseguit finalment mantenir la categoria. A continuació us posam els resultats i un resum de com han estat els equips dins les seves diferents competicions:

MINIS

Sant Llorenç - Pollença: perdut
Sant Llorenç - Impremta Bahia: perdut
Cata Gomila, Marina Cànaves, Anabel Estelrich, Marga Galmés, Maria F. Galmés, Amàlia Febrer, Rosa González, M^a del Mar Martínez, C. Neus Santandreu.

Les *minis* han notat molt la inactivitat, ja que han estat més d'un mes sense jugar cap partit, ja que aquesta competició a l'hora de canviar partits no passa per la federació i els equips canvien els partits així com els pareix. En els dos partits jugats les mostraren detalls de bon bàsquet i si se segueix treballant igual es millorarà encara més. El primer partit va estar més igualat que el segon, on les visitants demostraren la seva superioritat sobretot en l'alçada de les jugadores, ja que varen tenir més superioritat en el rebot. Ara toca millorar més en defensa per no deixar que les contràries facin cistelles fàcils.

JÚNIORS

Sant Llorenç 36 - Porto Cristo 49
De la Cruz 58 - Sant Llorenç 48
Sant Llorenç 53 - Artà 50
Cati Duran, Laura Martínez, Elisabet Massanet, Marieta Cànaves, Maria Sancho, Xisca Planas, Laura Pont, Cati Neus, Nure Planas, Trinidad Romera.

Les *júniors* han acabat una temporada molt irregular, més pel joc que pels resultats, que han estat dolents. Moltes vegades per falta de concentració han fet que partits controlats en el joc i en el marcador acabassin perduts en els darrers minuts. També el mal estat físic de l'equip ha fet que el ritme de joc vagi baixant segons avancen els minuts dels partits, ja que

per superar les defenses zonals de les contràries es necessita jugar molt ràpid, ja que el joc estàtic no és el nostre fort.

Cal destacar la victòria del darrer partit contra Artà, partit de màxima rivalitat dominat quasi tot per les llorencines, però les visitants en els darrers minuts es posaren per davant en el marcador i es varen veure uns darrers minuts molt emocionants, on el nostre equip remuntà fent uns bons darrers minuts finals.

SÈNIORS

Sant Llorenç 66 - EU Moll 59

Sant Llorenç 55 - Felanitx 40

Catalina Femenies, Marga Pujol, M.A. Malagón, Maribel Servera, Victòria, J.M. Adrover, Mariabel Massanet, Bel Cabrer, Vero, Antònia Maria, Marta Nebot.

Objectiu aconseguit, que no era altre que la permanència en la categoria. En els darrers partits no queda altra cosa que guanyar per poder tenir opcions. En el primer partit en moments

es varen veure els nervis de les llorencines, ja que un partit que es dominava en poc temps es va complicar per una

sèrie d'errades que donaren vida a les visitants, però que en cap moment es posaren per davant en el marcador. Al final les llorencines reaccionaren a temps i aconseguiren una gran victòria contra les líders del gru. En el darrer partit només valia guanyar, i es va aconseguir de manera brillant i contundent, dominant clarament a les felanitxeres que es jugaven el primer lloc. Molta concentració defensiva, sabent aturar el joc interior rival i ràpides transicions ofensives varen esser les armes per guanyar i aconseguir la permanència.

SOPAR FI DE TEMPORADA

La festa fi de temporada 2005/2006 se celebrarà el proper dissabte dia 10 de juny a les 9,30 en el pati de s'Escola Nova. Després del sopar es farà la rifa i es donaran els diferents obsequis als equips. També es podrà veure algun espectacle sorpresa.

Bernat Llorer**Demografia i societat****NAIXEMENTS**

* Dia 21 d'abril va néixer a Sant Llorenç na Teresa Riera Gili, filla de n'Antoni i na Maria Magdalena. La nostra enhorabona.

* El 18 d'abril va veure la llum a Sant Llorenç n'Iker Echazu, fill d'en Gustavo Adrián i na Sabrina. Salut.

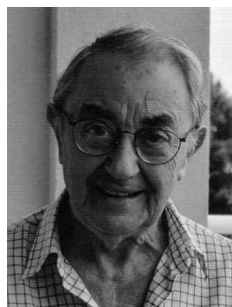
* Dia 27 d'abril, a Sa Coma, va néixer n'Aliyat Lawal, fill d'en Saheed i na Kafayat. Enhorabona.

* El dia 10 d'abril va néixer a Sant Llorenç en Salam Iden El-Miri, fill d'en Boubker i na Drifa. Enhorabona.

DEFUNCIONS

* El dia 20 d'abril va morir a Sant Llorenç na Maria Gelabert Brunet, la mare d'es *Pobil*, als 100 anys d'edat. Descansi en pau.

* Dia 23 d'abril, a Sant Llorenç, va acabar la seva vida na Magdalena Febrer Sureda, de 95 anys d'edat. Al cel sia.

en el poble, entre la qual hi havia el seu germà Nadal. Des d'aquí volem donar el condol a la seva dona, als seus fills i a la seva germana. Descansi en pau.

* Dia 17 de maig va morir a Piedralaves (Àvila) en Miguel López Zamorano, a l'edat de 87 anys. Era el pare de na Nieves i, per tant, el sogre d'en Josep Cortès, el director de la revista. Descansi en pau.

* El dia 4 de maig va acabar la seva vida un llorencí que vivia a Ciutat, n'Antoni Caldentey, *Pinxo*, de 82 anys d'edat. Pertanyia a una família molt coneguda i apreciada

* Dia 14 de maig va morir a Sant Llorenç na Francesca Salas Riera, a l'edat de 82 anys. Era la padrina de na *Ramona*. Que la vegem en el cel.

* Dia primer de maig, a Cala Millor, va entregar l'ànima a Déu en Harald Bernd Roeske, un alemany de 62 anys. Descansi en pau.

NOCES

* Dia 17 de maig es casaren a Sant Llorenç en Jairo Mosquera Coy, natural de Colòmbia i n'Angeles Olmos Aguilar, de Barcelona. Enhorabona.

* El 19 de maig feren l'esclafit a Sant Llorenç n'Alfonso Montilla Flores, valencià i na Cinthia Verónica Valdez Sáinz, boliviana. Enhorabona.

Bel Nicolau i Aina Simonet

Ja sabeu que si voleu publicar alguna notícia de societat basta que ho faceu saber a les que firmen aquesta secció de demografia.

El pacte social: l'existencialisme (II)

Crom el Nòrdic

SARTRE

Jean Paul Sartre, el "filòsof emblemàtic" de l'existencialisme, viu entre el 1905 i el 1980. De jove començà a adoptar alguns dels comportaments que conservaria al llarg de la seva vida: amor per escriure i llegir, talent social, quasi nihilisme, actitud ultraesquerra... De la seva biografia, essencial per entendre l'existencialisme de Sartre en acció, podem explicar el seu amor per Simone de Beauvoir. Simone (dita "el castor" pel seu amor al treball) i Sartre es varen conèixer en una tertulia filosòfica. Xerraven, feien l'amor de tant en tant, passaven temporades separats, s'explicaven l'un a l'altre qualsevol aventura amorosa i posaven a ratlla els seus sentiments per tal de no convertir-se en un matrimoni convencional. Paris en aquells temps presumia d'ésser una ciutat lliberal, però les normes de la família, en el fons, eren radicalment sagrades. Molts homes i dones casats els miraven, a la "parella d'existencialistes" com a una senyal de llibertat enfront de les responsabilitats del matrimoni. Quan Sartre mor el 1980, Simone llença una rosa a la seva tomba (pel qual alguns anomenen a Simone "la viuda de Sartre").

Els temes ideològics de Sartre no són una recepta clara i directa de com s'ha de viure (com ho serien les "Màximes Capitals" d'Epicur), sinó que al·ludeixen a la metàfora, a la novel·la (gran part de la producció de Sartre són no-

veles) i al tractat filosòfic. Sartre és tant antisistemàtic i individualista com Nietzsche. L'ésser es subdivideix en ésser en si mateix ("ésser fenomènic", entès com a ésser empíric i sensualista) i ésser per a si mateix (quan la consciència surt "cap a enfora", és a dir, cap als objectes sensibles). Aleshores, doncs, Sartre acaba en el mateix "únic punt indiscutible" en el que coincideixen Descartes i Hume: el jo, el cògito, la pròpia identitat: podriem dir que "tota filosofia comença de l'afirmació de la autoafirmació, i no pot partir d'un altre punt". Però com és natural, quan el jo de Sartre topa amb "l'altre part de l'ésser", vull dir amb la realitat empírica

(altres persones, món real), hi ha una decepció, i quan l'home afronta aquesta decepció (no quan la venç, el qual és impossible) es fa a si mateix, i respecta el manament de "estàs condemnat a ésser lliure".

Per a Sartre la llibertat no és un do de déu: és la condició, la part vital de l'existència. L'únic límit de la llibertat és la llibertat mateixa. Som lliures perquè som. Tenim la nostra responsabilitat de com va el món: no té sentit fer (com feren radicalment els maniqueïstes) que l'home és esclau del mal: l'home és realment lliure i així ha d'ésser. Naturalment, si l'únic que té responsabilitat de l'home és ell mateix, no hi ha necessitat de recórrer a déu per explicar el món, i d'aquí una de les bases de l'ateïsmo de Sartre. [L'explicació segons la qual déu no ha creat el món, o més enllà, que no és necessari per a explicar l'existència, és clàssica en la filosofia, tot i que, naturalment, sempre durament reprimida. Heràclit, els sofistes i Epicur la sostingueren en la Grècia antiga. Després Ockham fou durament perseguit per presentar un univers on la captació sensible de les coses no necessita un element diví. El sensualisme de Hume redueix a "probables" totes les afirmacions metafísiques i teològiques. Nietzsche, en el seu nihilisme, vol destrossar tota afirmació metafísica i teològica, encara que advocant aforismes emocionals més que no teories sobre el coneixement. Actualment el nominalisme ha triomfat,

Ultramillor

Agència de viatges del grup A
Títol 999

Carrer del Sol, 19
Cala Millor-Mallorca
Tel. 971 585720

Escuela de Xfers

C/. Gran Via, 42
Tel. 971 83 62 31
Fax: 971 83 67 11
07170 ARTÀ

C/. Eilonor Servera, 121 B
Tel. y Fax: 971 86 43 02
07590 CALA RATJADA

ASSEGURANCES

Gili

C/. Major, 22
Tel. y Fax: 971 56 91 99
07530 SANT LLORENÇ

de forma que potser déu hauria creat el món, però tota afirmació d'idees innates ha quedat en ridícul].

Segons la obra cristiana i radicalment subjectiva (lluny del que hauria de ser un veritable llibre de filosofia) de Marías "*Història de la filosofia*", Sartre "*fonamenta un 'ateisme conseqüent' amb raons summament en-debles*". Marías fa el clàssic joc de paraules d'interpretar Sartre textualment. Així, "*en Sartre tot és llibertat extrema, l'home és una passió inútil i tota esperança està defraudada*" (paraules no textuales); en realitat, el missatge de Sartre és: "*ja que tota llibertat no és res en sí mateixa metafísicament, ja que l'home, com a passió i com a definició, és inútil, ja que tota existència és irracional, almenys queda l'esperança de fonamentar l'existència de l'home en l'home, ja que l'home ha de ser lliure, malgrat que aquesta esperança no sigui divina*" (evidentment, dit així, el pensament de Sartre no és indiscutible, però no és "*el nihilisme que és fals perquè res no pot estar basat en el no res*" que diria Marías; el pensament de Sartre sí que té bases: el problema de Marías, és que Sartre, a diferència de Kierkegaard i del mateix Marías, no agafa com a base del seu pensament a déu).

CONCLUSIÓ

L'existencialisme (que no ha desaparegut en l'actualitat) ha estat possiblement l'escola filosòfica de més popularitat. La figura de Sartre encara desperta vives polèmiques (o sigui, no està enterrada). D'una altra banda, l'existencialisme no és gaire un pensament compacte, àdhuc visiblement diversificat (al contrari l'epicureïsmes durà varis segles des de la mort d'Epicur sense experimentar pràcticament cap canvi). Crec que la filosofia de l'existencialisme respon a la mentalitat moderna (i a vegades la primera ha influït sobre la segona: desgraciadament, la influència filosòfica roman moltes vegades semiinvisible, o semiindemostrable, el que no vol dir que sigui inexistent: alguna vegada la ciència, i encara més la religió, és qui

digereix els nostres fruits, essent la ciència i la religió "els intermediaris de la filosofia").

No dispo de gaires detalls sobre l'existencialisme en la modernitat, per consegüent crec que és qüestió de passar a l'apartat següent i últim. El *Pacte Social* s'acabarà amb l'anàlisi d'un dels pocs teòrics de la medicina que hagin passat remarcablement a la filosofia: Freud, amb la seva teoria del psicoanàlisi.

Poesia Bàrbara Mesquida

UN ANY NOU PER MI S'ACOSTA

Un any nou per mi s'acosta,
i bé el vull començar.
Sent al cor la confiança
que el camí me guiarà.
Serà lluita cada dia,
l'esforç és per a millorar.
Cada lliçó he d'aprendre
que la vida em mostrarà.
Sé que els moments de tristesa
s'acosten sense avisar.
Però també l'alegria
amb l'albada arribarà.
Esper que la nova vida
un somni em vulgui donar.
El respecte i la tendresa
al voltant podré trobar.

HI HA UN RACÓ VORA L'AIGUA

Hi ha un racó vora l'aigua
ple de sol, bellesa i pau,
un pont a dins una cala,
pescadors, arena i mar.
Cases de gent mallorquina,
on ningú se sent estrany.
Sempre tenen un somriure
per qualsevol visitant.
El sol, ben de matinada,
damunt l'aigua ha guaitat,
per mirar aquesta platja
i omplir-la de claredat.
La Verge del Carme guarda
a les barques i al poblat,
perquè sigui Cala Bona
aquest lloc privilegiat.

Les mentides del Partit Popular

Segons es va poder veure a la televisió, el Partit Popular va portar els famosos quatre milions de firmes contra l'Estatut de Catalunya en 10 furgonetes fins al Congrés de Diputats.

Suposem que a cada fulla hi caben 10 firmes i, essent generosos, que només estaven per una cara. Per tant, 4.000.000 dividit per 10 són 400.000 fulles.

Quants de paquets de 500 fulles suposa, això? Idò 400.000 dividit per 500 dóna 800 paquets.

Quant d'espai ocupa un paquet de 500 fulles tamany DIN-A4? Molt fàcil, basta fer una multiplicació: 297 mm x 210 mm x 55 mm = 0'0034 m³.

Per tant, quant ocupen 800 paquets de 500 fulles cada un? Multipliquem: 0'0034 x 800 = 2'74 m³.

Una furgoneta mitjana com les que va utilitzar el PP té una capacitat aproximada de 7'3 m³.

I ara vénen al cap les preguntes: Si per transportar 2'74 m³ de firmes necessitaren 10 furgonetes de 7'3 m³ cada una, quants paquets estaven plens de papers sense cap firma?

I si davant raonaments tan senzills s'atreveixen a manipular, mentir i provocar enfrontaments amb els adversaris polítics, quantes altres mentides degueren utilitzar quan comandaven? Prestige? Irak? Atemptats de l'11-M?

(Rebut per correu-e)

Futbol, orientacions sobre canvis de creences i valors

Certament ja fa mesos que tenia l'article en situació d'espera. A vegades em passa; un té una idea, li dona dues voltes... però no acaba de madurar.

Quan intentes racionalitzar no saps ben bé el que passa, si és una qüestió d'implicació, d'oportunitat, de redacció... però l'article no passa d'avortó; si més no temporalment.

Fullejant un llibre la vista es deturà sobre una frase atribuïda a Einstein: "La cosa més incomprensible del món és que el món sigui comprensible".

Tal vegada per associació vaig traspasar el sentit a allò que pensam i sentim per arribar a la conclusió de què els pensaments i els sentiments, les creences i els valors, per mil motius, van canviant... i així es va despertar l'article adormit.

Tot neix en la publicació de les manifestacions, clares, contundents i obertes d'alguns jugadors del Real Madrid: "Vull per perdre el Barça, preferieixo que guanyi l'anglès".

Manifestacions semblants, fa anys, no haguessin estat possible. Malgrat tots coneixiem postures personals en aquest sentit (postures considerades radicals), no era socialment acceptable, no es considerava "normal", que quan s'enfrontaven un equip de l'estat i un altre d'estranger, algú d'aquí pogués anar a favor de l'equip estranger.

L'afecció al futbol no es podria sobreposar al presumpte sentiment nacional. Era una creença arrelada, ben arrelada, que ara, d'alguna manera s'esbuca.

Els que prioritzen el presumpte sentiment d'adhesió a uns colors i a un

club per sobre els presumptes sentiments patriòtics ja no són els "raros" de sempre, sinó persones professionalment implicades.

I d'aquí, el pensament -que mai paraes va desplaçar sobre la pluralitat de maneres de pensar: Per què es donen tantes maneres diferents de veure un mateix i insignificant (?) fet mesurable: un garrover mort enmig d'un camp o les plomes d'un ocell a la vorera de la carretera, o les imatges de les barcas-

vaig tenir per haver menjat, d'atlot i jugant per foravila, un ametló la tarda del divendres Sant.

Em veia cremant en el Purgatori dies i dies per un maleït descuit.

Però sense anar tant lluny, adesiara es donen fets, que després de la pertinent reflexió ajuden molt a relativitzar les coses, a modificar mites i creences.

Tal és el cas de la caiguda del Mur de Berlín o, si es vol de la fi de la guerra freda o de la fusió de dos mons aparentment opo-sats...

Quants llibres, quantes guerres, quantes vides... es van fondre re- ra uns conceptes que, en la seva forma estructurada, van desaparèixer d'un dia per l'altra!

O si es vol analitzar des d'una altre vessant, per què abans un xssst de l'autoritat -guàrdia, pare...- era tan contundent i ara no ho és?

Es com una torren- tera, fins i tot allò que sembla més inamovible, les idees, les

creences i els valors acaba per canviar. Ens ho mostra el futbol, els costums religiosos, els corrents ideològics... i això ve de vell: l'única cosa permanent es el canvi continu ja assenyalaven els grecs.

Això porta al bessó de la reflexió, i per a la qual cosa no tenc sortida: per què pensam allò que pensam i sentim allò que sentim?

Quines variables intervenen en pen- saments i sentiments?

Potser, a vegades, volem fer compren- sible coses incomprensibles.No?

ses carregades de negres que arriben a alguna de les Illes Canàries o...?

I, també, per què algunes coses canvien de forma tant radical al llarg del temps. De quina manera alguns dies que antany eren tan sagrats com el Corpus -"ni ets aucells duen busques an es niu"- han passat avui a ser feiners, normals, corrents...?

Quantes carretades d'innecessària culpabilitat, de sentiment de frustració, de remordiments ocasionaren una estona de feina el dia del Corpus?

Encara recordo -i han passat molt d'anys- els sentiments de temor que

Jaumet: Ei, què vos pensàveu? Les basta poc per fer s'ase o s'endiòt. Com veis, per començar, es ridícul fet dins es parlament per alguns diputats?

Xesc: Si se té en compte sa de-tenció, a finals de 2003, d'un sindicalista per motius similars a sa pantomima muntada per dos afiliats al PP i s'estudia es tracte rebut dins es mateix jutjat, engrillonat amb una espatla treta de lloc, quan es d'ara se presentaren tots sols i ningú les va molestar, no se comprèn com tant sa policia com es Govern s'han defensat tan poc.

Julià: Jo ho veig d'aquesta manera: des jutge no se'n pot xerrar i es polítics no només feren s'ase i s'endiòt, sinó també convertiren es lloc on mos han de representar en s'excusat de tota sa nació. I veure com es peperos presumeixen de ser gent d'església, o sia, de perdó, comprensió i reconciliació, fa com a pena això, no ho trobau?

Ramon: No, si sa drete té bones intencions i pensa: si amollam sa cadira sa mos desmadrarem. Si vos hi fixau per tot és igual: a Estats Units, en Bush; a Itàlia, en Berlusconi... Jo m'estimaria més que protegissin sa democràcia.

Xesc: Jo també xerraré un poc des de més aprop: volia comentar sa mala sort per haver d'aguantar quatre anys es Pacte de Progrés. Per culpa seva ara tenim tren i autovies en lloc d'autopistes i amb sos dobbers de s'ecotaxa se compraran alguns terrenys pes disfrut públic. Però amb sa crisi alemanya, que se posa en cinc millions d'aturats, sa campanya des de Madrid i s'ajuda dets hotelers se torna girar sa truita, perjudicant es nostro poble: Sant Llorenç tenia un pressupost aprovat per arreglar s'estació i després d'haver llevat sa teulada entraren es bons en es Govern, i com que es pares donen menjar an es seus fills, però no an es des veïnat -i es nostro govern no són fills seus-, idò un toc a la barra per noltros.

Ramon: I què me'n deis de sa campanya de ses esquerres de Catalunya, dient que es no des PP va contra Catalunya?

Julià: A part de ser un poc exagerat, s'exposen a una reacció negativa per part d'Esquerra Republicana, però es PP d'Andalusia diu: "si votau aquest

estatut, només beneficiau an es catalans". Això demostra s'únic sebre polític de sa drete: crispa, crispa, crispa.

Jaumet: Veiam, s'altre dia de pagès m'explicaven on se vol fer es nostro polígon industrial i quina empresa és sa més interessada i sa veritat, després de lluitar més de vint anys per treure ses carreteres des poble, no sé si han elegit es punt adequat per tornar-les posar en marxa lo antes possible. No tornaran enrera ets autocars per anar de Cala Millor o Artà, o sí?

Julià: És sa discussió de sempre: es poble vol espais per passejar i es capitalisme mos vol fer creure que sa qualitat de vida només se pot aconseguir posant ciment i asfalt.

Tomeu: En aquesta mos toca xerrar bastant d'esport. Podem començar per felicitar el Carde per sa seva campanya, a pesar des pocs partits guanyats dins Es Moleter, però si arriba a guanyar-los s'haurien sortit. Això, en contra de s'opinió de tècnic i periodistes des poble, que ja el volien davallar sa temporada passada. Més d'un pic he sentit comentaris que amb aquest equip i aquest entrenador no se podran salvar mai. Idò es Sr. Munar ha demostrat ser es Del Bosque de sa regional, sense equip i sense trui, fent jugar tot-hom, ha fet dues senyores campanyes. També vull donar ses gràcies a sa directiva i a tota sa gent implicada amb es Club només per afició, tampoc me puc oblidar de s'afició.

Ramon: Jo, com que crec que som es més objectiu, felicitaré el tot poderós Barça, maldament a sa final de sa Copa no m'agradàs ni es plantejament ni s'actitud de s'equip, molt temerós i molt horitzontal, he de reconèixer sa superioritat del Barça, tant a sa Lliga nacional com a sa Copa d'Europa. Per tant, endavant Barça, que no sia sa darrera.

Tomeu: Ja posats a felicitar, també podem donar s'enhorabona an el Mallorqueta, en Nadalet, el Sevilla, i molts d'altres mallorquins triomfadors en es darrers temps.

Ramon: Madrileny, madrileny, lo fa s'enveja...

Xesc: Tomeu, deixau-ho anar, ja en xerrareu en haver acabat. Abans ja

m'has interromput quan jo volia comentar com actuem es mallorquins, segurament perquè som un poble sempre molt mesclat amb altres civilitzacions. Es millor president des Congrès que ha tengut sa darrera democràcia ha estat en Fèlix Pons. Això ho reconeix fins i tot n'Aznar i en Trillo, que ja és dir. Idò a unes eleccions on s'enfrontà es pagès Cañellas li guanyà sense davallar des cabriol. Idò si som així, així ho tenim.

Jaumet: Com anam de temps? Mos allargam amb ses quatre frases i sa contarella d'en Mariano i ho deixam?

Ramon: Per deu minuts més podem acabar com totes ses tertúlies.

Tomeu: Tens raó Ramon. Jo començaré: un dia me vaig veure amb un bastó de criquet en ses mans i me va fer comprendre s'agressivitat.

Mariano: Si se casen un o una piscis i un o una acuario, es matrimoni sempre navega entre dues aigües.

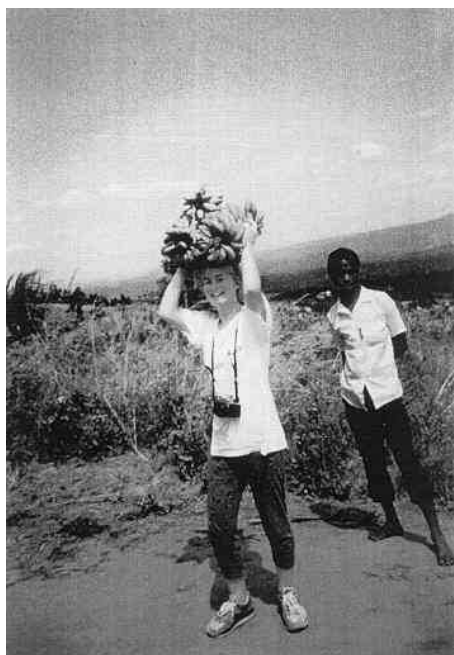
Julià: Maldament sa mort de sa identitat de sa nostra terra sigui per la quantitat de construccions grosses i petites, no és ver que sa paraula cementeri vengui de ciment.

Ramon: Mirau si és envitricollat s'idioma espanyol, que "todo junto" s'escriu separat i "separado" s'escriu tot junt.

Mariano: Una senyora de poble feia temps per Ciutat mirant mostradors, era en es principi de ses olles a pressió i a una tenda dos dependents desenfeïnats, un diu a s'altre: "Veus aquesta dona? Ara la cridarem i mos ne riurem un poc". La fan entrar, li mostren una olleta i ella demana per què serveix. Li diven: "Posau una cuixa de pollastre dins s'olla i surt un pollastre sense cuinar". I així passen des pollastre-olleta, an es porc-olla i a sa vaca-ollota. Quan ella se cansa les diu: "Res comparat amb so meu poble". "Què passa en es vostro poble?", li demanen. "En es meu poble totes ses dones en tenim una d'olleta, molt guapa i sa tapadora és de pell i hi posam una fava; què dic, una fava? Basta un bessó. I qualque pic, després d'una temporada surten dos fills de sa gran ciutat, com voltros".

Na Caty a Burundi (II)

Miquel Jordan i Ronsano

Els ninets, en lloc de caminar, han d'anar pegant botets, degut a què dins les ungles dels peus s'hi fiquen uns bitxets anomenats infungis. Per llevar-se'ls ho han de fer amb unes pues. Aquests bitxos s'hi fiquen degut a la poca higiene que hi ha en el país.

Les fletxes també les fan els pigmeus. Les fabriquen els homes a uns preus ridículs, a unes 10 pessetes cada una.

Les olles són fetes per les dones, que les usen per transportar-hi aigua i també per vendre-les a uns 25 francs - que vénen a ser unes 13 pessetes- i no en poden fer més que una cada dia.

En una família típica del país hi ha el pare, la mare i els ninets, i l'únic que duu sabates és el pare. Amb això es demostra que és un país molt masclista.

Quan nosaltres anàvem a veure malalts tots la gent ens acompanyava, tothom volia venir amb nosaltres.

El riu Ruvubu, que travessa tot el país, porta l'aigua molt roja, i és la que ells beuen. Vora el riu ara s'ha construït un parc natural, on hi ha la reserva d'animals: búfals, moneies, gaseps, serps, etc.

Les canoes estan fetes amb el gruix dels arbres i les usen per creuar el llac Rwera d'una part a l'altra.

Una de les set cascades és la d'en Mpinga o de Karera, una altra té una altura de 15 metres i és una autèntica meravella.

La piràmide de les Source du Nile està a un pujol, i just a baix hi ha una font. Aquí la gent que hi ha anat escriu el seu nom i la data, després de llegir la placa ho fan, segons diu la tradició, perquè duu sort. Aquesta font és una de les que comença el riu Nil, que desemboca a Egipte. Són les petites gotetes d'aigua d'aquesta font les que arribaran a donar el començament d'un enorme riu.

Entre els balladors indígenes estan els Kiro, un grup de joves d'acció catòlica. Un d'ells va tocant i els altres l'han d'anar seguint. L'edat en què comencen a ballar és molt prompta i no els n'ensenya ningú, ho duen dins la seva sang.

El riquembe és un instrument típic del país que està fet amb una carabassa.

Les dones, en els peus, hi duen unes xapes de refresc aplanades i així quan caminen els fa renou i elles poden ballar.

També vam visitar l'hospital de la poliomièlitis, enfermetat que afecta els músculs de les cames i no els deixa caminar.

Molts de nins s'enfilaven pels arbres per poder-nos veure millor.

Vam creuar diferents ponts, i en alguns un company nostre s'avançava per veure si era segur. Tots ho varen esser. Haguérem de passar per altres pontets, dins la selva.

Els burundesos tot ho trans-

porten damunt del cap: qualsevol cosa que us podeu imaginar, des d'una olla, tres olles, cinc olles, una taula... Entre el cap i el material hi posen una coroneta que ells anomenen ingate. Jo vaig voler fer el mateix i no vaig poder aguantar-ho.

El que us podeu trobar pel carrer són ninets que per dues pessets duen a pasturar les vaques del majors, de la gent important: els tutsi.

Mentre l'home passeja en bicicleta la dona fa feina en el camp.

Un dia de festa va esser el bateig de 59 ninets. Les nines ballaven dins l'església el ball de la llibertat. Un infant ja no va poder aguantar més sense menjar i no li va importar si es trobava dins l'església.

En haver acabat la festa tots anàrem a beure cervesa, feta per ells mateixos de plàtan, de pinya i de soja. Aquesta fruita la fan fermentar i després la beuen. Las de soja és l'única cervesa que poden beure les dones.

Per acabar, vam veure el gran sentit de germanor de la gent. La meva cosina i jo vam tenir uns ninets damunt, i això els servirà perquè en el futur les mares diran que un dia uns blancs els tengueren damunt.

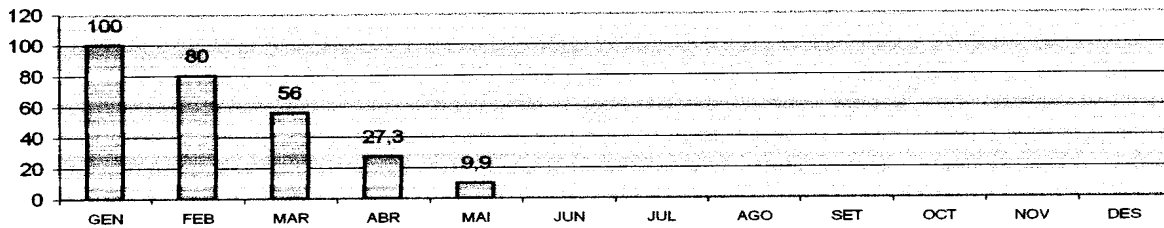
Aquest ha estat un viatge per un país del tercer món, on la gent es mor de fam, de fred, de necessitats... però malgrat això sempre tenen el somriure als llavis, l'expressió de felicitat a les seves cares.

Tal vegada seria aquesta l'única cosa que hauríem d'aprendre d'ells: que sempre estan contents.

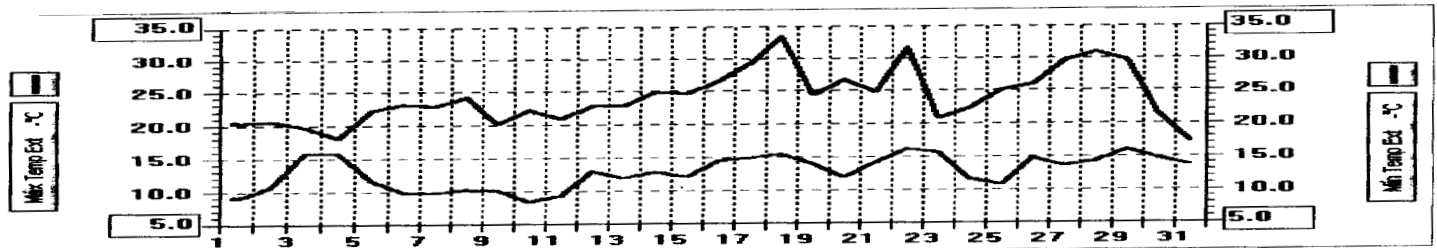
*Joieria
Femenias*

*Listes de noces
objectes de regal*

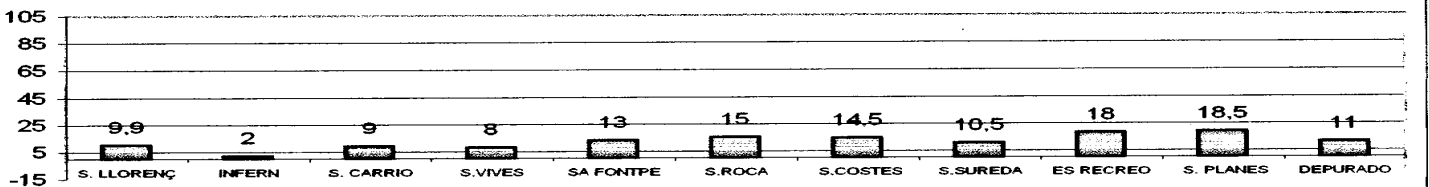
Rector Pasqual, 8 - Sant Blons

Aquestes són les pluges a Sant Llorenç, detallades per mesos. Font: Can Xesc

Evolució de la temperatura del mes de maig del 2006. Font: Can Xesc

La pluja en el mes de maig en el terme municipal llorençí. Font: Can Xesc i col·laboradors

Comentari

S'ha acabat es maig. Ni ha estat florit ni ha estat ploguer. Es mahonesos es queixen perquè només els ha plogut devers 4 l/m² i sa majoria des llorençins no arriba ni an es 10, que ve a ser lo mateix.

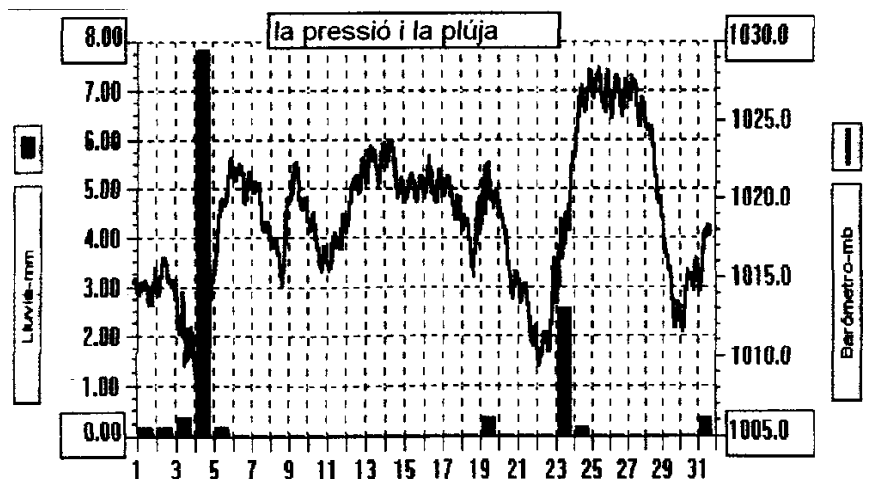
No són totes plenes, que deia mon pare. Un bon esplet és mal d'encertar i es maig d'enguany li ha pegat d'altibaixos: una pujada fins a 34° i el sendemà només a 24°, un altre dia a 32° i el sendemà a 21°, i sa darrera de 32° i el sendemà a 13°. Ses dones, que sempre frissen de retirar sa roba d'hivern, s'han vist desbordades i qualque vespre es tapament era prim.

Tot això passa per no fer cas a s'acudit de què *hasta el cuarenta de mayo...*

Resum comparatiu del mes de Maig		
anys	2006	2005
Cel serè	19	20
Cel nuvolat	7	6
Cel cobert	5	5
Gelades	0	0
Calabruix	0	0
Boirades	1	1
Tempestes	0	0
Temp. màx.	34	29,3
Temp. mín.	8,3	8,6
Mitja del mes	18,9	18,7
Màx. mitja	24,2	24,6
Mín. mitja	12,8	12
Pluja del mes	9,9	1,7
Pluja acumulada	277	135,2
Velocitat màx.	del vent	del vent
S.Llorenç	48,3	43,3
Sa Fontpella	56	72,9

Els gràfics i el mapa de pluges són elaborats a partir de les dades recollides a l'estació pluviomètrica de Can Xesc i els seus col·laboradors

Xesc

Una Espanya de primera i una de segona

Pau Quina

Ja ho diu el capitost de la dreta, don Mariano Rajoy, que amb aquest Estatut de Catalunya fragmentam el país en zones de primera i zones de segona. El problema, però, és que s'ha equivocat a l'hora d'assignar els papers. Segons ell, els catalans ara tenen tots els privilegis, però en canvi si miram com són tractats uns i altres veiem que no és així. I això per no parlar de nosaltres, els balears. Nosaltres sí que som de segona. De tercera diria jo.

Primer de tot, el Sevilla guanya la copa de la UEFA (per cert enhorabona, no us malpenseu) i TVE-1, després del partit, fa un especial en el qual mostra la celebració dels jugadors damunt la gespa. Fins aquí tot bé, però resulta que l'endemà durant hores fa en directe la festa de la ciutat sevillana, mentre que del Barça (que recordem que va guanyar ni més ni menys que la Champions) tan sols es limita a fer breus connexions durant la tarda per veure el trajecte del bus de l'equip. És aquesta la desigualtat a què es referia Rajoy?

Però els catalans tenen poc que queixar-se, almenys si els comparem amb nosaltres. Nosaltres sí que ens sentim una regió de tercera categoria, don Mariano (anomenat així sona com a gràciós i tot). Perquè cal recordar que el Mallorqueta nostre fa uns anys va arribar a la final de la Recopa d'Europa (que és igual d'important, o més, que la UEFA) i durant la setmana prèvia a la final no va ocupar ni la meitat del temps que ocupà el Sevilla en els telenotícies (després del partit ho entenc, perquè guanyà i nosaltres no, però i abans?). I menció a part meixen els nostres estimats prínceps,

que resulta que els donam llit cada estiu (i un vaixell que ja us podeu imaginar qui ha pagat) i a l'hora d'anar a una final prefereixen anar a la del Sevilla que a la nostra. Perquè jo no els vaig veure per Londres, i vosaltres? A mi personalment m'és igual, però als monàrquics segur que no. I aquest no és un cas a part, perquè l'Alabès fa poc també va arribar a la final de la UEFA i tampoc hi va anar cap representant de la Casa Reial. Comprovat idò: hi ha una Espanya de primera i una de segona.

Però què fa aquest mesclant futbol amb política, em diran molts. Idò estau equivocats perquè el futbol pot ser una perfecta metàfora de la realitat que ens envolta. De totes maneres, si voleu, puc començar a parlar de temes més seriosos per demostrar que existeix una Espanya de segona i que nosaltres en formam part com a líders destacats. Per exemple, ho corrobora el fet que siguem una de les comunitats més riques del país, però que, en canvi, tinguem unes infraestructures precàries (carreteres, que encara avui estan en reforma; sanitat, la qual afronta llistes d'espera inacabables; transport públic, amb el tren com a símbol ja que només fa dos anys que funciona i, a més, precàriament; etc.). Així que on van els nostres diners? Si en Fidel Castro se n'assabenta ens dóna una medalla com a millors comunistes del planeta. I encara més: si som tan rics i tenim una economia tan potent, per què la majoria de gent té contractes laborals tan

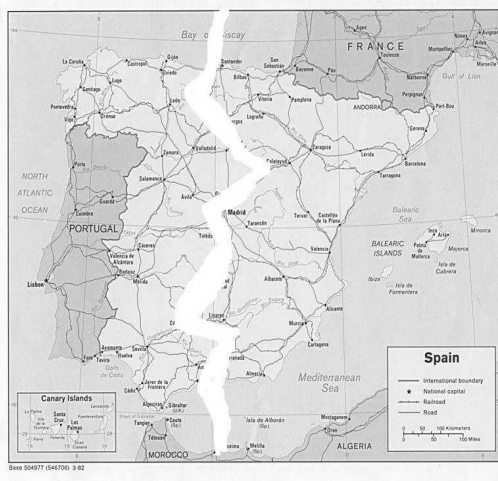
precaris i, a més, temporals? Basta veure la gent que treballa a l'hostaleria, que és la majoria.

I encara no he acabat. Coneixeu alguna altra comunitat espanyola que per anar a ca el seu veí hagi de pagar tant com per anar-se'n fins a Europa? Perquè almenys a mi, per anar a Menorca o Eivissa amb avió em fan pagar un mínim de 40 euros. Hi ha una cosa que es diu insularitat, la qual no estaria malament que algun dels de dalt tingués en compte. Així que Maria Antonieta pots arraconar el teu eslògan de "Tres illes, cap frontera, un país" (o alguna cosa així), perquè la frontera hi és i ben grossa (o almenys ben cara).

I, finalment, com no, vull recordar l'home del temps (la metàfora perfecta del que som per aquest país). No pareix vera, però no hi ha dia que el senyoret no es posi ben davant les Illes per presentar la predicció del temps. I, per més inri, l'individu en qüestió sol tenir una butzota d'espant que tapa tot el Mediterrani (des d'aquí reclam el reciclatge de les esquelètiques models a meteoròlogues televisives). Tanta sort que al final, si no se n'oblida, té el detall de posar-se a l'altre costat i mostrar el temps de les Balears. Però quan fa això ja han passat deu minuts i ja ha repassat de dalt a baix tota la península. I jo em deman: tan gros com és el mapa d'Espanya no podria començar algun dia tapant les Canàries, Galícia o una part d'Andalusia?

En poques paraules don Mariano, té tota la raó. Efectivament, hi ha una Espanya de primera i una de segona. El problema és que s'ha confós. Això no és a causa de l'Estatut de Catalunya, hi ha estat des de sempre. A més, una terra que no pot considerar en el seu Estatut "com a deure" saber la llengua materna del territori no pot ser mai una terra privilegiada. Ans tot el contrari: és una terra sotmesa.

Frase del mes: Com molts comprovareu en aquest article: "Les opinions són com els culs: tothom en té un" (Clint Eastwood, La llista negra).

El PSM i el Bloc

Miquel López Crespí

Potser qui millor ha expressat l'estat d'ànim dels que sempre hem defensat la creació d'un bloc nacionalista d'esquerra a les Illes ha estat el bon amic Miquel Àngel Maria. En un article titulat "PSM sí, Bloc també", el dirigent del PSM escrivia: "No crec que ningú sortís content de la cloenda del congrés del PSM. Tal i com han reflectit les notícies d'aquests dies, darrere els aplaudiments per l'aprovació de les ponències i per l'elecció de la nova direcció del partit no hi havia l'alegria dels congressos anteriors, no es respirava l'entusiasme d'altres ocasions".

Posteriorment a la cloenda del congrés hem conegut les dimissions de Mateu Crespí, Pere Muñoz, Maria Costa i Jaume Sansó i l'advertiment de moltes agrupacions del PSM en el sentit que pensen separar-se del partit o formar grups independents no subordinats a la unió entre Esquerra Unida i el que resta del PSM.

És evident que els diversos sectors que des de l'esquerra alternativa sempre hem defensat la creació d'un bloc nacionalista d'esquerres (consultau les hemeroteques) havíem pensat en un altre escenari per a anar bastint aquest projecte. En els debats que he mantingut per anar consolidant una autèntica esquerra alternativa, sempre s'havia parlat de bastir un bloc lluny de les urgències electoralistes i de la lluita per servir sots i cadiretes. Es tractava i es tracta d'anar unint des de la base. Mai de dividir des de les cúpules dirigents.

Som molts els que ens demanam per què, de cop i volta, quan el PSM havia decidit deixar la qüestió per a més endavant, quan hi hagués una situació autènticament favorable per a la concreció d'aquesta nova força política, una part dels dirigents alteren el que s'havia aprovat i s'inicia aquest canvi que tants problemes està comportant a l'esquerra nacionalista. Un intel·lectual com Llorenç Capellà es demanava en un excel·lent article titulat "Els sotsignants" si aquesta mena d'operacions fetes tan de presa servien de veritat per a sumar. Capellà indicava que potser més que

sumar restaven. És la mateixa opinió de Llorenç Buades, l'històric dirigent de l'antifranquisme illenc i ara militant de la CGT, quan deia: "No és el mateix sumar per avançar que sumar per salvar els mobles". Sobretot si amb les preses es deixa mig partir a la cuneta.

Pens que la mitja part del partit que en el moment de la votació de dia vint-i-set no volia el bloc amb EU era precisament per por d'aquestes presses electoralistes. Un debat de tanta transcendència per al futur del nacionalisme d'esquerra no es pot fer amb aquesta velocitat vertiginosa, en dues hores i sense que la idea hagi madurat i calat ben bé dins tota l'organització. Molts militants i simpatitzants del PSM afirmen que hauria estat molt més convenient poder fer-lo amb calma, serenament, després de les eleccions, mirant de no crear més divisions ni enfrontaments interns. Crec que s'ho pagava. El PSM s'ha jugat els seus trenta anys d'història amb massa facilitat i alegria. La urgència i les presses d'Esquerra Unida condicionant les decisions del PSM el que estan aconseguint, en lloc de reforçar l'esquerra mallorquina per fer front a la dreta que ens malgoverna, és dividir el PSM d'una forma vertaderament traumàtica. Pel bé del país esperam que aquestes ferides que avui semblen inguaribles, tinguin aviat remei. Tots els que hem lluitat i volem un bloc com cal ho fem perquè volem que es consolidi una força que uneixi de veritat, però mai no voldríem que aquesta necessitat esdevengués un simple experiment electoralista que només sigui útil per a dividir i crear encara més partits i organitzacions dins la societat.

Les presses electoralistes s'han fet evidents en constatar cada dia l'oblit de la feina unitària. La mobilització de la societat civil s'hauria d'haver començat a fer just després de la derrota del Pacte de Progrés. S'han perdut tres anys decisius que haurien servit per a anar ampliant i consolidant el teixit de la societat civil, els fonaments d'un moviment de resistència que aturi l'actual destrucció de les Illes en mans d'especuladors sense cap sentit de país.

Els advertiments fets per molts sectors de l'esquerra alternativa de les Illes anaven en aquesta direcció: bastir un bloc com cal des de la base, des dels autèntics moviments socials, des de les organitzacions que sortosament no han traït els seus principis per a poder trepitjar fos com fos moqueta i cobrir bons sots en la gestió del règim. Una nova força política sense els dirigents del passat, un bloc de nou encuny que no serveixi per a mantenir en la poltrona aquells oportunistes i vividors del romanço que feren tant de mal a l'esquerra i als principis del nacionalisme i del socialisme durant la transició i en aquests darrers anys. Aquells dirigents que ara, en veure perillar sots i privilegis, s'apunten a qualsevol moguda que pugui servir per a preservar els seus interessos egoïstes. Uns interessos que no tenen res a veure amb la defensa d'una terra i d'una cultura trepitjades i espoliades cada dia.

A tots els defensors d'aquest autèntic bloc -jo en som un, i de fa dies!- ens preocupa, i molt!, que una idea tan engrescadora que hauria de servir per anar regenerant la política diària mallorquina i per a anar engrescant sectors de la societat nous i cada vegada més amplis, es pugui convertir en la fórmula màgica per a salvar el modus vivendi d'aquells que, precisament, feren malbé el nostre Pacte de Progrés, aquella gran oportunitat històrica que tengué l'esquerra oficial per a bastir una política diferent de la dreta depredadora que destrueix recursos i territori.

Pensam que el bloc del futur ha de servir per a anar unificant tots els esforços i iniciatives de la verdadera esquerra de les Illes. Una esquerra preocupada de bon de veres per la situació dels sectors populars, amb programes i propostes de lluita contra el neoliberalisme dominant i de preservació de la nostra cultura i minvats recursos naturals. Volem un bloc que serveixi de veritat per a unir, no per a destruir ni dividir, un bloc d'esquerra nacionalista útil per al nostre redreçament nacional i social.

La Guerra Civil contada per l'únic supervivent de la lleva del 36

Amb la lleva del 36 em vaig incorporar a files en el quarter d'infanteria d'Inca, a finals del 36.

Ens embarcàrem en uns vaixells cap a la península i, amb

tren, arribàrem a Sigüenza i Jadraque i a peu fins a Cogolludo, tots de la província de Guadalajara, prop de la Alcarria, pobles molt hermosos i ben descrits per l'escriptor Camilo José Cela en el seu viatge per aquelles terres.

El comandant del batalló nomia don Ramon Fortuny i Truyols. El batalló va quedar repartit pel poble de Cogolludo, amb unes avançades a la muntanya per si ens atacaven els madrilenys, ja que volien defensar a les totes la capital d'Espanya.

A finals de 1937 es convocaren uns cursets per a sergents a Jerez de la Frontera (Sevilla) i m'hi vaig presentar. En arribar-hi ens instal·làrem en un quarter i ens trobàrem amb instructors alemanys, que ens donaven un ensenyament pràctic, molt dur i uns exercicis que no es podien suportar. Al cap d'un mes vaig ésser ascendit a sergent provisional i em col·locaren els galons.

Vaig ésser destinat al batalló d'Alger núm. 27, encapçalat pel comandant don Leoncio Hernández Vicario, el batalló del qual formava part d'un grup de tres batallons: el nostre, un altre de la Mejada, que eren moros, i un tercer de Regulars, tots a les ordres del coronel moro Mohamed ben Misian.

Abans d'incorporar-nos al nostre destí ens donaren 8 dies de permís, però com que el temps era tan curt un amic meu amb el qual havia fet el curs em va convidar a passar-los a caseva i ens anàrem a un petit poble anomenat Lárnez, a la província d'Osca i ens ho passàrem molt bé. Tenia un parell de germanes i un dia ens anàrem a Jaca, amb una cosina seva que nomia Aida, ja que tot d'una simpatitzàrem i passàrem el dia.

En acabar les vacances ens anà-

rem cadascú al seu destí, jo al batalló d'Alger, en el qual tots els soldats eren extremerys i ell se'n va anar a no sé quin destí, ja que no ens destinaren al mateix lloc.

En arribar a la companyia em vaig presentar al tinent que feia de capità, anomenat Pedro Rodríguez Abelaida, a la platja de Benicasim, a la província de Castelló, prop d'un poble que li deien Sa Mateo. El tinent em va demanar com estava de lletra i jo li vaig contestar que regular. Em va dir si m'interessava entrar a l'oficina de la companyia, ja que el brigada estava ferit, a l'hospital. A aquest brigada li deien Méndez i no vaig sebre res més d'ell, probablement va quedar mutilat. Em vaig fer càrrec dels papers i tenia un soldat d'ajudant. La companyia tenia l'oficina dins una caseta, enmig de tarongers i la terra estava molt banyada.

Un vespre sentírem uns renous molt forts i tota la nit la passàrem vigilant, però a la matinada vàrem ésser atacats per tancs de combat i una gran quantitat de tropes d'infanteria i es va moure una batalla molt forta. Vàrem haver de retrocedir alguns quilòmetres i els que quedàrem vius anàrem a Castelló i al cap de poc temps ens preparàrem per anar a Cartagena.

En el port de Castelló hi havia alguns vaixells i d'allà en sortiren tres. Abans d'arribar a Cartagena ens dispararen amb canons i enfonsaren un vaixell. Per un altaveu varen dir: "D'ordre de l'almirall del Cantàbric retornau immediatament al port de sortida" i així es va fer. Desembarcàrem a Castelló i ens anàrem a la Sierra de Espadan.

Estàrem algun temps i, amb camions i a peu, ens dirigírem cap a Barcelona. Me'n record que passàrem per un poble anomenat Lilla, i a mi em sonava, aquest nom, i és que a Sant Llorenç hi havia un jove anomenat Enrique la Chunga, casat amb na Francesca Cuca, que ere dallà. Seguírem endavant i arribàrem a Barcelona, molt prop de la capital, i és que Barcelona s'havia rendit.

Es va fer una gran desfilada presidida pel Generalíssim Franco.

Després, amb el meu batalló ens anàrem a València, a un poble que li diuen Xàtiva, on romanguérem bastant de temps. Com que la guerra havia acabat el mes d'abril del 39, poc temps després els soldats varen ésser llicenciats. Els qui tenien càrrec, ja fossin sergents o oficials, es quedarien per si volien continuar dins l'exèrcit o llicenciar-se.

Jo em vaig tèmer que el secretari de Sant Llorenç anomenat Lluís Gasull volia parlar amb mi i es trobava malalt a El Grao, a Castelló. Hi vaig anar i em va demanar si volia quedar a l'exèrcit o si m'interessava una plaça a l'Ajuntament, ja que feia falta personal. Vaig acceptar la seva oferta, em vaig llicenciar el juliol del 39 i pel setembre vaig ingressar a les oficines de l'Ajuntament de forma interina, d'auxiliar administratiu i també de secretari accidental, ja que el titular estava malalt.

Vaig fer feina durant 43 anys a l'Ajuntament, en general com administratiu i també com encarregat del Jutjat de Pau.

Durant un temps vaig substituir el secretari don Francesc Ramis, fins que vaig aconseguir que vengués el secretari de Manacor Julio Álvarez Merino. Em vaig jubilar essent batle Bartomeu Brunet Busco, quan tenia 67 anys.

Jo d'això no en sé res, però Llorenç Capellà, a un llibre sobre la Guerra Civil, diu que varen ésser afusellats els següents llorencins:

- Antoni Adrover Caldentey, Cuc
- Bernat Estelrich Galmés, Carbó
- Gabriel Font Llull (protestant)
- Guillem Llinàs Bibiloni, Soriano
- Tomàs Llodrà Pascual, Tomasset
- Llorenç Llull Duran, Relles
- Jordi Riera Torrenova, Torrenova
- Jaume Melis Martí
- Josep Melis Martí
- Miquel Riera Palmer

Els tres darrers vivien a Manacor i el comitè de l'antiga presó va decidir els afusellaments durant els anys 1936-1940.

Resultats dels partits del Cardassar del maig 2006

Preferent

Dia 7: Atlètic Balears 5 - Cardassar 0
Onze inicial: Sion, Paleta, Miquel Miquel, Esteve, Planisi, Biel Toni, Estrany, Toni Galmés, Gil, Ferriol i Genovart.

Canvis: Toni Galmés per Toni Cabrer, Ferriol per Torreblanca, Planisi per Toni Soler i Estrany per Joan Gomila.

Dia 14 : Cardassar 0 - Calvià 4

Onze inicial: Sion, Planisi, Miquel Miquel, Esteve, Toni Soler, Toni Cabrer, Gil, Toni Galmés, Torreblanca, Rigo i Joan Gomila.

Canvis: Planisi per Paleta, Esteve per Genovart, Joan Gomila per Estrany i Toni Soler per Barragán.

L'equip ha acabat la Lliga a la vuitena posició, mantenint les opcions de tornar jugar la fase d'ascens fins al penúltim partit, el disputat a l'Estadi Balear.

En Mateu Munar ha anunciat la seva decisió de no seguir essent l'entrenador del primer equip la propera temporada. El nou entrenador serà en Biel Torres, actual entrenador de l'Escolar, nou equip a Preferent, ja que ha aconseguit l'ascens.

Juvenils

Dia 6: Cardassar 1 - Collerense 2

Gol: Tomàs

Dia 14: Andratx 1 - Cardassar 4

Gols: Jaume Brunet, Rafel (cadets) i Paco (2)

Dia 20: Cardassar 1 - Patronato 2

Gol: Sergi

Dia 27: Murense 2 - Cardassar 1

Gol: Pere Andreu

Cadets

Dia 6: descansaren

Dia 13: Cardassar 5 - P. Ramon Llull 0

Gols: Jordi Espases (2), Martí (2) i Rafel

Dia 20: Santa Catalina 2 - Cardassar 3

Gols: Martí (2) i Joan Andreu

Dia 27: Cardassar 3 - Sa Vileta 1

Gols: Joan Andreu, Martí i Rafel

Infantils

Dia 6: At. Rafal 2 - Cardassar 0

Dia 13: Cardassar 0 - Estudiantes 4

Dia 20: At. Peguera 2 - Cardassar 3

Gols: Sion (2) i Pedro

Dia 27: Cardassar 4 - P. Ramon Llull 5

Gols: Joan Marc, Marc, Pedro i Joan Toni
Els Infantils han acabat la Lliga a la penúltima posició.

Alevins

Dia 10: Algaida 2 - Cardassar 4

Gols: Gabi, Adrià, Sergi i Jaume

Dia 13: Cardassar 1 - La Unió 1

Gol: Jaume

Dia 20: At. Sant Marçal 2 - Cardassar 0

Els Alevins han acabat la Lliga a la 5a posició.

Benjamins

Dia 5: Cardassar 1 - Porto Cristo 11

Gol: Bernat

L'equip ha acabat dècim a la classificació.

Pre-Benjamins

Dia 6: Cardassar 2 - Manacor 3

Gols: Xavier i Joan Sancho Fiol

Dia 13: Campos 2 - Cardassar 9

Gols: Rafel (4), Tomeu (2), Pau, Joan Sancho Fiol i Joan Sancho Melis

Dia 20: Cardassar 8 - Artà 1

Gols: Joan Sancho Fiol (3), Adrià (2), Rafel (2) i Pau

Dia 27: S'Alqueria 1 - Cardassar 5

Gols: Adrià (2), Pau i Joan Sancho Fiol.

El divendres dia 2 de juny es va celebrar el sopar de cloenda de la temporada 2005-06, on hi varen assistir els jugadors de totes les categories que formen part del C.D. Cardassar.

Ignasi Umbert

Sopar de quintos

En el passat mes de maig es va celebrar un sopar entre tots els llorençins que havien nascut l'any 1947, al qual pertanyen les dues fotografies que il·lustren aquesta nota.

Soposam que la vetlada va anar

molt bé, si ens fixam en les cares dels participants... i en la gran quantitat de botelles que decoren les taules, i que sortiren a llum antigues i divertides anècdotes te temps enrera.

Enhorabona a tots.

La Lluna

Tomàs Martínez

La Lluna és l'únic satèl·lit natural de la Terra.

La Lluna té un terç del diàmetre de la Terra, una catorzena part de la seva superfície i un volum igual a una cinquantena part del de la Terra.

La Lluna necessita vint-i-set dies, set hores i quaranta tres minuts per donar la volta a la Terra i el mateix temps per voltar sobre el seu propi eix, per això sempre ens mostra la mateixa cara.

El Sol il·lumina sempre la meitat de la Lluna, que no sempre coincideix amb la cara que nosaltres veiem, això produeix les fases de la lluna: Quan la Lluna està entre la Terra i el Sol, no veiem la cara il·luminada, és la *Lluna nova*. Una setmana després ha donat un quart de volta i ens presenta mitja cara il·luminada, és el *quart creixent*. Set dies després la Lluna ocupa una posició en línia amb la Terra i el Sol i ens ofereix tot el seu esplendor, és la *Lluna plena* o *vella*. Una setmana després només ens mostra mitja cara il·luminada, la contrària al quart creixent, és el *quart minvant*, que ens durà, la setmana següent al noviluni o Lluna nova. El canvi de la Lluna Nova a la Lluna Vella, o al revés, es diu Tombant o Girant.

Diuem que la Lluna és una mentidera, quan **CREIX** té forma de **D** i quan **DECREIX** forma de **C**. També es diu per conèixer si la Lluna creix o minva li han de mirar la panxa: "Panxa a llevant, quart minvant; panxa a ponent, quart creixent".

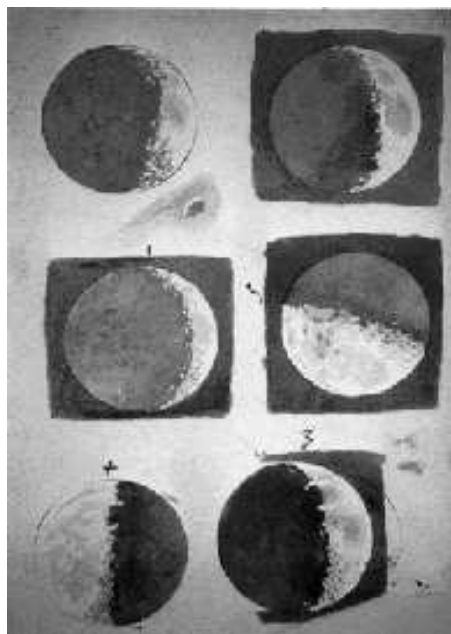
La Lluna té gran influència sobre la Terra, només cal pensar en el fenomen de les marees, pujades i baixades de l'aigua de la mar, en funció de les

fases de la Lluna.

És sabut que també els naixements, les defuncions i els comportaments d'animals i persones,... també hi guarden estreta relació i, des de sempre, s'ha tingut present la lluna a l'hora de fer la predicció del temps i de treballar la terra.

Els cançoners i refranyers populars s'han fet ressò d'aquestes creences, basades en l'observació i l'experimentació més simple. "El dia que vàreu néixer,/ devia ésser es quart minvant:/ per això us torbàreu tant,/ en aquesta vida, a créixer.", així diu el cançoner, i el refranyer quan diu: "Lluna rodona, aigua dóna" o "Per arrabassar, sa lluna sempre és bona", fent referència a què per recollir beneficis qualsevol condició és bona.

Tot això ve a compte de diverses converses que he tingut amb amics i companys sobre aquest tema. Quasi tots estan d'acord en la importància i la conveniència de tenir en compte la posició de la Lluna a l'hora de sembrar, trasplantar, esmotxar, podar, empeltar, tallar llenya, recollir el gra o la fruita o guardar les patates, els melons o les tomàtiques de ramellet, però no tots coincideixen en quin és el moment més adequat per fer-ho. Uns diuen que els empelts s'han de fer en creixent, però

que s'ha de podar en minvant, que els productes que s'han de guardar s'han de collir en Lluna Vella, altres diuen que les canyes s'han de tallar de Lluna Vella i que les plantes de fruit davall la terra s'han de sembrar en Lluna Nova, un altre diu que no convé fer matances pel Girant perquè el porc torna dolent i o que els botifarrons i la varia negra esclaten en bullir o que si plou en Lluna Nova els sembrats arrenen tot d'una o que ...

Aquesta informació, que ha passat de pares a fills, de padrins a néts, no sol estar escrita, gairebé sempre s'ha transmès per via oral i seria ben interessant que algú, tal volta algun jove que estudiï de tècnic agrícola o algun "brusquer" interessat per la cultura popular, recopilàs i analitzàs aquestes informacions i després en fes un seguiment pràctic per destriar quina part de veritat hi ha en aquesta informació o simplement per preservar un bagatge tan important d'un saber popular lligat al món rural i recollit antigament a través dels "parenòstics", els pronòstics del temps que feien, en molts de casos, referències expresses a l'hora de sortida i posta del satèl·lit, a les seves fases i alguns, més tècnics, a la posició de la Lluna, dia a dia, en el firmament i als moments oportuns per fer cada una de les tasques agrícoles.

L'agricultura biodinàmica, una de les maneres de fer agricultura ecològica, té molt present totes aquestes variables perquè basa tot el seu treball en l'harmonia de les forces de la Terra i el Cosmos. Tant de bo a l'hora de fer agricultura tenguem present aquestes qüestions.

Però acabem aquí i no deixem passar el temps només en disquisicions, no sigui que ens passi allò que diu el refrany: "Qui es mira massa la Lluna, de tres feines no en fa una".

Ara bé jo diria que, mesurant el temps que es dediqui a la seva contemplació, no fos cosa en resultàssim "tocats", és interessant i convenient pegar, de tant en tant, una ullada a la Lluna, a aquest astre que és, a més, enigmàtic i romàntic.